

MAGYAR L

HUNGARIA
Tp.

T. „Dunaposta“

BUDAPEST
Postafiók 151.

Igazgató és felelősszerkesztő: **dr Paál Árpád**

Laptulajdonos: **szent László Nyomda R.-T.**
Törv. szám: Tr. B. 11/11. Jun. 1938.

Főmunkatárs: **dr Gyáriás Elemér**

Károly király és Mihály trónörökös megérkezése a boulognei kikötőbe, onnan az angol földre

**A doveri kikötőből az angol király különvonata vitte
a román királyt és kíséretét Londonba. — Elszállásolás
a londoni román követség újjáépített palotájában**

Bucurestiből jelentik: Ófelsége II. Károly király és Mihály nagyvajda trónörökös londoni utazása az előre megállapított tervezet alapján folyik. Az uralkodó kíséretével kedden délben a franciaországi Boulogneba érkezett, ahol szívélyes meleg fogadtatásban részesült. A fogadtatás után a király és kísérete átszállt a kikötőben horgonyzó „Sickh“ torpedórombolóra, melyet az angol kormány küldött eléje. A fel-séges vendégeket szállító hajót két másik hadihajó, az *Antilope* és *Achates* kísérte.

Károly királyt Doverben a királyi család képviselőiben VI. György öccse, a kenti herceg és *Grigorcea* londoni román követ fogadta. A király az udvari vonaton folytatta tovább útját London felé. Az udvari vonaton menet közben szolgálták fel az ebédet.

A király látogatásának programja az eredeti terv szerint ezután a következőképpen alakul. Kedden délután 3 óra tájban érkezett meg az udvari vonat a londoni Victoria pályaudvarra. Itt a királyi vendégek fogadására meg-jelenik: VI. György király, a gloucesteri herceg, az angol kormány tagjai élőkön Chamberlain miniszterelnökkel, a román követség személyzete *Ghica* meghatalmazott miniszter vezetésével és a román kolónia vezetői. Az üdvözlések után II. Károly király és Mihály nagyvajda VI. György királlyal együtt nyitott udvari hintóba ül. A Buckingham palotában Erzsébet királyné és az angol királyi család tagjai fogadják Románia uralkodóját és trónörökösét.

Délután 5 órakor II. Károly király Mihály nagyvajdával látogatást tesz Mary anvakólv-nénál. 5.45 perckor Ófelsége részt vesz a Saint James palotában tartandó ünnepségen, amelynek keretében a londoni városi tanács és a west-ministeri községi tanácsosok (ebben a kerületben van a királyi palota) bódolatukat fejezik ki az uralkodó előtt és üdvözlők megérkezése alkalmából.

Este fél kilenc órakor II. Károly király és Mihály nagyvajda résztvesznek a tiszteletükre rendezett udvari díszvacsorán.

Szerdán, november 16-án.

Déli 12 óra 25 perckor Ófelsége megérkezése a Guildhallhoz, ahol London főpolgármestere díszbédet ad a királyi vendégek tiszteletére. Délután 4 óra 30 perckor a király a román követség Belgrave Square-n levő palotájában fogadja a román kolónia tagjait. Este 8 óra 30 perckor Ófelsége a román követségen díszvacsorán látja vendégül Anglia királyát, Erzsébet királynét, a királyi család tagjait és Chamberlain miniszterelnököt. 10 óra 30 perckor a Buckingham palotában fogadóestély lesz

II. Károly király és Mihály nagyvajda tiszteletére.

Csütörtök, november 17-én.

Ófelsége és Mihály nagyvajda Odiham Aldershot-ban látogatást tesznek különböző szárazföldi, légi és gépesített csapategységeknél. Este 10 óra 30 perckor: díszvacsora a külügy-minisztériumban.

Péntek, november 18-án.

Ófelsége és a trónörökös ünnepélyes külsőségek között elhagyják Londont.

A rádióközvetítések rendje a londoni királylátogatásról

Bucuresti. Saját tud. Kedden délutántól a román rádió közvetítést ad azokról az ünnepségekről, amelyek Angliában, Károly király fogadtatásával kapcsolatban lezajlanak. A miniszterelnök elrendelte, hogy kedden délután az állami hivatalok zárva legyenek, hogy a köz-tisztviselők is hallgathassák ezt a rádióközvetítést.

II. Károly király szózata az angol sajtóhoz

Bucurestiből jelentik: Az uralkodó elutazása előtt a következő szózatot intézte az angol sajtóhoz:

„Abban a pillanatban midőn fiammal együtt elindulok jószándékú és békekereső útamra, úgy látom, hogy ez az utazás a román nép és a nagy brit birodalom közti

régi kapcsolatok erősödését fogja jelenteni. Remélem, hogy látogatásom hozzájárulhat az európai béke megerősítéséhez, amely a román nép egyik eszménye. Örülök, hogy viszont fogom látni angliai rokonomait és megfogom látogatni ismét Londont, ezt a hatalmas várost, amely mindig vezető szerepet játszott.

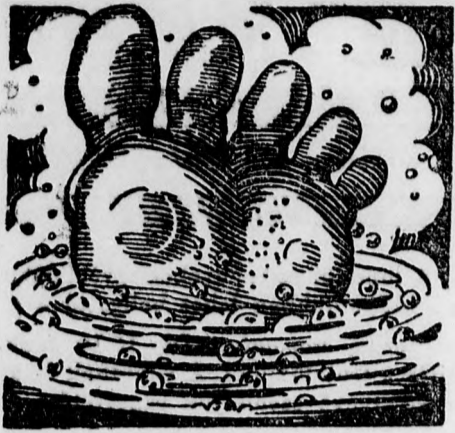
Románia királyának jelleme és munkássága az angol sajtó tükrében

Londonból jelentik: A londoni sajtó élénken foglalkoztatja Románia uralkodójának látogatása. A lapok hosszú cikkeiben tárgyalják meg a látogatás jelentőségét és céljait.

A *Manchester Guardian* című nagy angol liberális lap hétfői számában hosszú cikket ír, méltatva Ófelsége II. Károly király egyéniségét és munkáját, amelyet sorozatos sikerek jeleznek és amely Romániának az országhatárokon túl is rendkívül előnyös és kitűnő helyzetet biztosított. Románia arra van hivatva, hogy nagy szerepet játszhassék Közép-Európában. Románia Dél-Európában az utolsó, igazán független ország — írja a lap. — II. Károly király, Románia uralkodója nagy bátorsággal vette magára a felelősséget az országát érdeklő min-

den kérdésben s feláldozta azt a nyugalmat, amelyet egy más jellegű alkotmány biztosított volna a monarchikus uralom alatt. II. Károly király külpolitikai tevékenységével bebizonyította, hogy mélyen átérzi a helyzetet és átlátta, hogy gátat kell vetnie minden olyan külső törekvésnek, amely veszélyeztetné az ország gazdasági függetlenségét. Románia a lehetőség határáig támogatta Csehszlovákiát és amikor Csehszlovákia — nem Románia hibájából — megkisebbedett, Románia uralkodója újból bebizonyította bölcsességét és visszautasította a lengyel-magyar közös határra vonatkozó javaslatokat. A középeurópai átalakulások Romániát az új politikai és gazdasági kérdések egész sora elé állították, — folytatja a lap. — Egy kár-

ÍKENY LÁBAK YUKSZEMEK amelyek ELTŰNNEK

ebben a tejszerű fürdőben
azonnal megkönnyebbülést érez
Az OXIGÉN: a nagy gyógyító

Az eljárás nagyon egyszerű: oldjon fel egy maréknyi Saltrates Rodell-t melegvizben — figyelje meg jól a számtalan apró oxigénbuborék felszabadulását. Amint beáztatja lábait ebbe a felfrissítő tejszerű fürdőbe a legsúlyosabb láb és bokafájdalmak is azonnal megszűnnek. A gyulladások, kivörösödések, a lábujjak közötti viszketettség mintegy varázsszórá elmulnak, a kihatadt bőrfelületek, a bőrkeményedések begyógyulnak. Az oxigénnel telített gyógyfürdő behatol a szövetek legmélyébe még a legmakacsabb tyukszemek gyökereit is feláztatja úgy, hogy az ujjjaival, kiszedheti azokat. A daganatok eltűnnek, cipőjét könnyedén húzhatja fel, nem fogja szorítani és a járás — amely eddig kín volt az Ön számára — ezentul élvezet lesz, oly könnyedén fog járni, mintha lábait szárnyat kaptak volna. A Saltrates Rodell-t orvosok rendelik. Kapható minden gyógyszerárban és drogériában.

FOKIOSI — 10.000 propaganda csomagot dobunk piacra 10 lejes reklám árban. Kísérletképpen még ma vásároljon egy csomagot! Takarékosági szempontokból vásároljon rendszeres csomagot, vagy dupla esaládi csomagolást!

pátaljai autonóm Ukrajna fenntartása továbbra is biztosítja Románia számára a kivitel utjait. Amikor Ófelsége II. Károly király Londonba érkezik, számos kérdést fog megtárgyalni az angol kormánnyal.

A *Sunday News* két oldalt szentel a király látogatásának. *Lady Oxford* két cikket is ír ebben a lapban. „A győzelmes király” és a „A király, az apa és a diplomata” címekkel. A cik-

kekben *Lady Oxford* rámutat azokra a küzdelmekre, amelyeket az uralkodónak az eredményes uralkodás érdekében kellett folytatni. Ezután a cikkíró párhuzamot von I. Károly király és II. Károly király között és kiemeli ez utóbbinak azt a kitűnő rendszerét, mellyel tökéletes nevelést igyekeznek adni fiának, Mihály nagyvajdának.

Ezután a cikk megállapítja, hogy II. Károly király nagy szeretetet mutat az ifjuság iránt. Gyakran jól érzi magát fiának tanuló társai körében s ezért úgy is szokták őt jellemezni, mint az ifjuság nagy bajnokát.

Majd számbaveszi a cikkíró azokat az eseményeket, amelyek II. Károly király trónralépése óta Románia életében történtek. Kiemeli, hogy a király két kitűnő intézménnyel: az országőri intézménnyel és a királyi alapítványok kulturális intézményével gazdagította az országot. Pedig az uralkodónak óriási nehézségekkel kell megküzdenie. De ő férfias erővel kiharcolta a jobb jövő ígérését.

Végül *Lady Oxford* személyes emlékeit eleveníti fel az uralkodóval kapcsolatban. Ennek során a következő megállapítást teszi:

„Senki nem ismerheti jobban, mint Ő, országának kereskedelmi lehetőségeit. Ezért jelentik a kereskedelmi célkitűzések a londoni látogatás legerőteljesebb részét. Bizonyos, — fejezi be cikkét *Lady Oxford*, — hogy Anglia szeretettel fogadja Románia uralkodóját.”

Hector Bolitho ismert író, az angol királyi ház életrajzírója, a *Sunday Express*-ben fest képet II. Károly királyról s az író kiemeli Károly király nagy munkaszeretét és azt a jellemvonását, mily ragaszkodással fordul a nép fiai felé. Ezután leírja azt a rendet, ami a román királyi palotában uralkodik. A királyi palota légköre hasonló az angol udvari légkörhöz és ebben a környezetben nő fel Mihály trónörökös. A cikkíró végül rámutat arra, hogy II. Károly király őszinte barátja az angol népnek és ezért őt szerető érzésekkel kell fogadni.

Ötéves munkatervet készít elő Kolozsvár polgármestere

Kilenc pontban foglalta össze az ötesztendő városi munkatervet

Kolozsvár. Saját tud. Bornemisa Sebastian dr. Kolozsvár városának új polgármestere röviddel hivatalba lépése után kiadta ügyosztályvezetőinek, hogy készítsék el ötéves munkatervüket. Az egyes ügyosztályvezetők megtették jelentéseiket, amelynek alapján Bornemisa polgármester kilenc pontban foglalta össze mindazokat a tennivalókat, amelyeket polgármestersége alatt meg akar valósítani. A kilenc pont a következő:

1. A városi vagyon mozgékonyvá való tétele;
2. Új és jövedelmező városi üzemek létesítése;
3. A hadügyminiszteriumnak a várossal szemben fennálló lakbéradósságának behajtása és a hadügyminiszterium által elfoglalt kaszárnyák eladási árainak megszerzése;
4. Hosszulejáratu kölcsön felvétele, esetleg külföldi pénzcsoporttól;
5. Új városháza felépítése;
6. Új kórház építése;
7. Kiköltöztetni a város belsejéből a vágóhidat és az állatvásártér;
8. A külterki utcák rendezése és kikövezése. A jövőben új utcák nyitására nem lehet engedélyeket kiadni;
9. Megalkotni az új vörsrendészeti tervet.

Ezek lennének az új polgármester munkatervéi, amelyek jelentős költséget igényelnek ugyan, de mindenesetre a lakosság érdekeit és előnyeit szolgálják vele.

Új kormány alakult Bulgáriában

Szófiából jelentik: Kiosseivanov miniszterelnök hétfőn benyújtotta lemondását és a király újra őt bízta meg kormányalakítással. Este már meg is alakult az új kormány, amelynek névsora a következő:

Miniszterelnök és külügyminiszter: Kiosseivanov.
Kereskedelmi miniszter: Kuscharov.
Igazságügy: Jodov.
Pénzügy: Bosilov, a bolgár nemzeti bank kormányzója.
Közoktatásügy: Filev egyetemi tanár.
Földművelésügy: Bagreanov nagybirtokos.
Közmunakügy: Ganev.
Belügy: Krasznovszky.
Hadügy: Daskalov.

Kacsafertály

Írta: Ormos Gerő

A fertály fehérvári nevezetesség. Itt árulják a felső- s alsóvárosi asszonyok a barátok templomának oldalán. Allanak hosszú, baklábú asztalok mögött, jókora lábas, vagy másféle füles edény előttük s úgy repked itt a téren a finom, sült kacsafertály illata, hogy elcséppennek az ember nyála. Pedig az edényeket fedőkkel, tiszta kendőkkel takargatják a menyecskék s csak akkor nyitják fel, ha vevő érkezik. Az pedig akad mindig bőven. 16 lei körül mozog a fertály kacsa ára, van rajta harapnivaló szépen, hát sokan megengedik maguknak. Veszik az egyszerűbbek, úrformák egyaránt. Kész étel, nem kell hozzá egyéb, csak bicska, vagy felrakni a terített asztalra s megvan a jó ebéd, vagy vacsora.

Nagy a keletje szerdai, szombati hetipiackon. Kínálják a menyecskék szíves szóval, felszúrják egy villára s odatartják a mustrálóknak, nézzék csak, szaglásszák s vegyék elő a bugyellárist.

Most, hogy áll a vásár, szomorkás, hűvös levegő rezeg a téren. S özlök a nép a piac felé. Jórészt asszonyok, cselédek. Vásárolni. Erre jobbra, a fertályos asszonyok táján, nagy a tolongás. Válogatják a jószagú pecsenyét, nyers kacsa és liba májat, vajszerű, jóféle aprólékot, levesnek.

Ballag a többi között egy kopott, negyven-

ember. Nyújtogatja a nyakát a lábasok felé s nagyokat nyel a csiklandós szagokra.

Kérdősködnék, alkudoznak körülötte. Azt harsogja egy felsővárosi asszony szapora szóval:

— Tessék, fínom fertály! Ezt is nézze meg a nagysága!

Hát a nagysága odakukkant, sokallja az árát, vagy kicsinyli a fertályt s tovább áll.

Akkor odakérez a kopott ember. Hallotta jól az előbb, mit mondott az asszony, méris megkérdi. Hát ha más árát szab a rongyos ruhának.

Mondja szerényen:

— Hogy adja?

Kicsit bizalmatlanul fogadja az asszony.

— Tizenhat lei. Akár eleje, akár hátulja.

Egyforma ez. Jó nagy fertály.

Az ember föléje hajol a lábasnak.

— Tizenhat lei?

— Az, Tessék.

Nézi még egy darabig elbillent fejjel, szinte a foga között ropog már, úgy érzi hirtelen, megszűrosodik a szája széle s tovább áll bánatosan. Uram, Teremtőm, tizenhat lei! Két kiló kenyeret vehetne azon s ha nekiül, kétszer meztömi vele a hasát. Evelt ő valamikor ilyen finom pecsenyét, de most, hogy négy napja gyalogol valami bányamunkára s egyetlen tíz leies fityeg a zsebében, mit csináljon?

Azt teszi, amit a nagysága az előbb. Tovább áll eggyel. Nézegetni s gyönyörködni, keseríteni a szájfajdát. Mert kérdezni nem igen bátorodik már. Itt csak szemmel lehet fer-

tályt enni s félreállni alázatosan, képenverten.

Azért sehogyse tud elszakadni ettől a jószagú, hosszú asztaltól. Mire a negyedik asztalhoz ér, megint odakérez csendesesen:

— Mit kér érte?

Fiatal menyecske ez, felemeli szívesen a vázontakarót s azt mondja:

— Ezeket itt tizenkettőért adom. A nagyobb tizenhat.

Megint nyel az ember. No most már valami gyenge reménységű világit előtte. Ez az asszony 15-ért adná.

Maga se tudja pontosan mit beszél, csak alkudni kezd. Mereven nézi a szép ropogásra sült pecsenyét s motyog szeliden:

— Drága az. Nagyon is drága.

Ráfelel a menyecske hegyesen.

— Csak dolgozna vele, nem drágállaná!

Azt mondja az ember zavartan:

— Dolgoznék én vele szívesen.

Tovább pattog a feje felett.

— Dolgozna ám! Költetni, nevelni, szedni a sok zöldet, tömni a drága kukoricával! Akkor aztán a dolog vele, a tüzelő!

Az ember csak nyel nagyokat, méregeti az asszonyt, a szép labdaarcát, piros kezeit, fehér kötényét, kék fejkendőjét, mindent.

S azt mondja rekedten:

— Jól van. Azért nincs baj. Majd eszek én még egyszer olesóbban is.

S menne. Akkor valahogy összeakad a pillantásuk. Az ember megalázott keserősége s az asszony pattogó tüze. S fölenged a feszültség. Az ember jó két lépésnyire áll már, csak

Köztársasági elnökválasztás Csehszlovákiában

Chwalkovszky külügyminiszter Berlinbe utazik. — Késő éjszakába nyúló minisztertanács volt Prágában Szlovákia csatlakozásának pénzügyi és állami feltételeiről!

Prágából jelentik: A cseh fővárosban hírek terjedtek el, hogy Chwalkovszky külügyminiszter a hét végén Berlinbe utazik. Miután Chwalkovszkyt továbbra is az államelnökség legesélyesebb jelöltjének tartják az alkotmány kérdésben a döntést és az elnökválasztást valószínűleg elhalasztják visszavételére.

Prágából jelentik: Politikai körökben úgy tudják, hogy a szlovákok a hétfői minisztertanácsban bizonyos pénzügyi és állami követeléseket támasztottak. Így: huszmilliárd csehekronát követeltek kárpótlásul azokért a hátrányokért, amelyeket Szlovákia az önkormányzat húszéves megtagadása által szenvedett. Az ügy megoldására, illetőleg tanulmányozására bizottságot küldtek ki.

Ami a szlovák kérdés közjogi részét illeti, annak alapjául Hlinkának a prágai parlamentben előterjesztett önkormányzati követeléseit és a zsolnai határozatokat vették. A szlovákok azt követelik, hogy az államnyelv Szlovákiában kizárólag a szlovák legyen. További kö-

vetelésük arra irányul, hogy azok a katonakötelesek, akiket Szlovákiában soroznak, csak Szlovákiában szolgáljanak. Ezenkívül még azt is követelik, hogy a prágai központi parlamentben hozott törvények közül csak azok legyenek érvényesek Szlovákiában, amelyeket a szlovák frakció többsége megszavazott. A szlovák kormányt a szlovák tartománygyűlés indítványára nevezzék ki.

Azt remélik, hogy keddre sikerül elsimítani a nézeteltéréseket. A tanácskozások hétfőn a késő éjszakai órákba nyultak.

A ZSIDÓKÉRDÉS ELINTÉZÉSE SZLOVÁKIÁBAN.

Pozsonyból jelentik: Sidor képviselő a Hlinka-gárda malackai felvonulása alkalmából kijelentette, hogy a szlovák kormány a pozsonyi egyetemről 465 zsidó diákot zárt ki. Néhány ezer zsidót külföldre szállítottak. Durcsánszky miniszter is hangoztatta, hogy Szlovákia a szlovákoké és ott nem fognak túrni idegen elemeket

Bizottságot küldöttek ki Csehszlovákia nemzeti katasztrófája okainak kiderítésére

Benes volt elnök szerepét külön vizsgálat alá veszik

Prágából jelenti a Curentul: A Havas-ügynökség közlése szerint vasárnap a prágai kormány külön bizottságot állított össze, melynek az a rendeltetése, hogy kikutassa, mik okozták Csehszlovákia nemzeti katasztrófáját. A vizsgáló bizottság elnöke Matusek szenátor.

Jól értesült körök tudomása szerint a bizottság feladata a következő pontokra vonatkozik:

1. Megállapítandók a nemzeti katasztrófa okai általában s különösen az a szerep, amit a volt köztársasági elnök a maga személyében játszott.

2. Kivizsgálandók azok a következmények,

melyek a régi kormányzatok belpolitikája miatt állottak elő. Különösen kivizsgálandó a külügyminisztérium sajtószolgálatát és az a mód, ahogyan a külügyminisztériumi titkos pénzalapokat kezelték.

3. Le kell leplezni, hogy milyen szerepet vittek egyes személyiségek s különösen egyes külföldi követek a májustól szeptemberig tartó válság idején.

Ezt a vizsgálatot Osusky párizsi cseh követ kérte. Ugyanő bizonyítani kívánja, hogy Párizsból küldött tájékoztató előterjesztéseit Prágában rendszeresen elmellőzték s nem vették figyelembe, mert a külügyminiszter egyéb úton kedvezőbb, de félrevezető tájékoztatásokat

mézi s nem tud elfordulni. Azt sugározza a szemével, hogy nézd csak asszony, közel kétszáz kilométer szedte ki az erőt belőlem, odahaza sápadt asszony s öt szem gyerek ijedezik, vajjon elérem-e időben az út végét, a munkát s küldök-e pár leit krumplira, kenyérre... Kiszede" belőlem az út mindent. S gyengén, éhesen, kívánósabb az ember.

A menyecske szemei pedig azt sugározták megbánó tüsszel, ne paprikásodj, nem akartalak én bántani téged. Megdolgoztam azért a pár fillérért, de ha annyira odavagy érte, hát lépj vissza s engedek, amit lehet.

Hangosan csak annyit mond:

— Hát mit ad érte?

Visszalép az ember. Nem is venni akar, éhségét s a csiklandós étvágyát felváltotta a keserű méreg.

Közelhajol, belenézi az asszony szemeibe s azt mondja fojtott keserűséggel:

— Ha az én asszonyom így beszélne, megverném érte. Mert ember, ember...

A menyecske csak nézi s nem tud mást mondani, csak azt hajtogatja:

— No... no... megverné...

Egyszerre lángveres tűz önti el a képét.

— Megverném! Az én asszonyom adott már ocsóbban is, ilyen rongyosoknak. Az. Most aztán neki senki se ad. Nekem se. De nem is kell. Csak azt akarom mondani, hogy mások is lehetnek így. Egy hétig gyalogolni. Kenyérért.

Mézesedik az asszony hangja. Megkérdi csendesen:

— Gyalogol? Hát nem idevalósi?

— Nem. Tarjánba. Messzire.

— Onnan jön?

— Onnan. Gyalog. Hát Isten vele. Köszönöm.

Akkor az asszony felemeli a vázontakarót, beleszúr a legszebb fertályba s odatartja az ember elé pirosan.

— Itt van, fogja. Isten nevében.

Az ember torkát törí már a sírás. Elszgyeli magát, hogy ennyire összecsucsklott, ránt egyet a fáradt derekán s elfordul.

— Köszönöm.

Megy felvetett fejjel, nézi a barátok templomának oldalán a feszületet s nem is hallja, hogy az asszony kiabál utána.

Csak érzi egyszer, megfogja a karját, a tolongásban.

— Iszen nem akartam én bántani, no...

Vezeti a keskeny Iskola-utcába, a templom főajtója felé s elébe tartja a jószagú fertályt.

— Egyen. Itt a kenyér is. Egyen szépen.

Leülnek a hűvös kőlépcsőre. Rövidke idő múlva már teleszájjal falja a pecsenyét. Jó házikenyérrel. Az asszony meg csak ül mellette, felnéz olykor lopva a nedves arcára s majd elsírja magát örömeiben.

Aztán azt mondja:

— Várjon csak, hozok én vizet is.

S elfut a helyére, edényt kerít, aztán viszi a jó hideg vizet az embernek.

— Ígyék szépen.

Rövid szavakkal köszöni. Nem is tudna most sokat beszélni. Csak szétkapkodja a bajszát, belekotor a zsebébe, zsebkendőjét húz elé s törölgeti a szemét.

kapott. Chwalkovszky mostani külügyminiszter is római követ korában arra kényszerült, hogy a kormánykoalíció pártjának a következő értesítést küldje:

— Ami tájékoztató jelentéseket küldtem római tartózkodásom idején kormányomnak, azokat mind elközömbösítették olyan tájékoztatásokkal, melyek más forrásból érkeztek. Tanácsaimat nem vette figyelembe senki.

A Matusek-bizottságnak legkésőbb három hónap alatt kell vizsgálati eredményéről jelentést tennie.

A CSEH RENDŐRSÉG LELEPLEZETT EGY ÖSSZEESKÜVÉST, MELYET A SIROVY-KORMÁNY ELLEN TERVEZTEK

Prágából jelentik: A cseh rendőrség nagyarányú összeesküvést leplezett le. A „Vlajka” nevű cseh szervezet merényletet tervezett a Sirovy-kormány ellen, amelyet azzal vádolt, hogy fasiszta módszereket kíván követni. A szervezet lapjának szerkesztőségében pontos tervek találtak a tervezett merénylet egész soráról.

A lengyel kézre került Olsa-menti Szilézia területén a cseh terroristák újabb akciójába kezdtek. Az új lengyel-cseh határ mentén a cseh terroristák naponta követnek el határsértéseket. A lakosság állandó nyugtalanságban él, mert a csehek kézigránátot dobálnak át a határon és megtámadják a határmenti lakosságot.

ÖTSZÁZ RUSZIN KÖZSÉG HATÁROZATOT HOZOTT A NÉPSZAVAZÁS KÖVETELÉSÉRŐL

Ungvárról jelentik: A ruszinok harca a csehek ellen egyre komolyabb formát ölt. A cseh uralom alatt maradt ruszin földről olyan hírek érkeznek Ungvárra, amelyekből arra lehet következtetni, hogy az elkéseredett ruszinok a legkomolyabb eszközök igénybevételétől sem riadnak vissza, hogy védekezzenek a cseh terror ellen és kivívják függetlenségüket. A lengyel lapok részletesen közlik Fenesik ruszin miniszterelnök nyilatkozatát, amelyben hangoztatta, hogy 15 ezer fegyveres ruszin harcot indított a cseh elnyomás ellen. A lengyel lapok egyhangulag jelentik, hogy több mint ötszáz ruszin község határozatot hozott, melyben az elviselhetetlen és tarthatatlan helyzet azonnali megváltoztatását és a ruszin földnek Csehszlovákiától való elszakítását kívánják.

Flandin volt miniszterelnököt egy orvtámadó arculütötte

Párizsból jelentik: Flandint, hétfőn a Névtelen Katona sirjánál, ahol a demokrata szövetség vezetőségének kíséretében koszorút helyezett el, egy Renuvin nevű ügyvéd megtámadta és kétszer arculütötte. A rendőrségnek kellett beavatkoznia és az ügy további elmérgesedését megakadályoznia.

Von Rath, párizsi német követségi titkár, akit mint ismeretes, egy Herschel Siebel nevű ember revolverlövésével halálosan megsebesített.

Egy királynő hazatér

Az algiri temetőből hazaszállítják Madagaszkár utolsó királynőjének hamvait

Párizs, november hó.

Nemrégben rövid hír jelent meg a francia lapokban, amely szerint III. Ranaválonna Mandjata királynő, Madagaszkár szigete utolsó uralkodónőjének hamvait exhumálták az algiri Szent Jenő-temetőben és az uralkodónő földi maradványait Tamataveba, Madagaszkár szigetére szállítják, ahol végső nyugalomra helyezik.

A szűkszavú hír tulajdonképpen egy történelmi tragédia utolsó fejezete, amely annak idején egy egész világot tartott izgalomban és évtizedekig tartott.

Madagaszkár hatalmas szigete, amely az afrikai kontinentstől délkeletre terül el, szinte kimeríthetetlen természeti kincsei miatt emberemlékezet óta vita tárgya volt. Előbb a benszülöttek, majd a gyarmatosító hatalmak, köztük a portugálok és franciák, utóbb hollandok, legvégül az angolok ártották bele magukat az elkeseredett küzdelembe, amely a tömérdek kincset rejtő sziget birtoklásáért folyt. Aranypor, gumi, ébenfa, teknőc és a növényvilág szinte beláthatatlan értékei adják magyarázatát annak, hogy Franciaország és Anglia majdnem véres háborút viseltek egymással a szigertért. A konfliktus a múlt század 80-as éveiben végül is Franciaország javára dőlt el, mert a brit birodalom akkoriban már olyan sok gyarmattal rendelkezett, amelyek megszerzése tulsok munkát és gondot okozott a brit államférfiak számára, semhogy további gyarmati terjeszkedésre gondolhattak volna.

A madagaszkári benszülöttek legelőkelőbb feje az úgynevezett Howák törzse volt, amelyből később az uralkodó család származott. 1810-ben királysággá kiáltották ki a szigetet és I. Radama király uralkodása alatt 1813-ban a roppant kiterjedési szigetországot teljesen meghódította. Alig kezdődött azonban meg Madagaszkár történetének ez az új fejezete, máris tömérdek intrika, nyugati mintára szőtt eszszövények kezdődtek meg a madagaszkári királyi udvarnál. Radama király 1828-ban titkos összeesküvés áldozatául esett, amelyet hitvese szőtt ellene egyes angol barátai körök támogatásával. A királyt megmérgezték és özvegye mint I. Ranaválonna lépett az elárult trónra s 1861-ig kényuralmat gyakorolt az egész sziget fölött. Fia II. Radama, franciabarát politikát folytatott, de alig két évi uralkodás után ő is az orgyilkosok áldozatául esett, özvegye pedig ismét angol-barát szellemben kormányozta a szigetországot. Az angolok befolyásának volt betudható az 1865-ben hozott rendelet, amely megszüntette a rabszolgaságot és úgynevezett „mérregpróbát.” Utóda II. Ranaválonna királynő uralkodása alatt újabb fejlődési korszak következett be a szigetre: 1869 március 21-én Madagaszkár népének nagyrésze megtért, fölvette a kereszténységet és ettől kezdve szellemi és kulturális tekintetben is hatalmas fellendülésnek indult a délszaki birodalom.

1883-ban azután III. Ranaválonna királynő lépett Madagaszkár trónjára s uralkodásával ismét egymást érték a politikai szempontból érdekes és jelentős fordulatok a sziget történetében. Madagaszkár utolsó királynője kétségkívül „kardos menyecske” lehetett! Duchesne francia tábornok egyenesen, mint valami „női Napoleonról” emlékezik meg róla a feljegyzéseiben. Az uralkodónő személyesen vezette seregét a sziget egyes lázongó törzseinek leigázására indított hadjáratában, ám ha nem is éppen üldözte a kereszténységet, nem akadályozta meg a régi pogány szertartások újabb elburjánzását.

Kevésbé a III. Ranaválonna trónralépése után a franciák nyomatókusan hangsúlyozták Madagaszkár szigetére való igényüket. Az angolok pedig nem voltak abban a helyzetben, hogy segédkezet nyújtsanak a magára hagyott

királynőnek. Elkeseredett küzdelem indult meg. Egyenesen bámulatos, hogy a benszülött uralkodónő milyen fölületes stratégiai tudással védelmezte birodalmát a francia hódítók ellen. Több mint három esztendőig tartó véres, rendkívül veszteségteljes expedíciós hadjárat után sikerült csak a francia seregeknek egyetlen várost, Tamatavét elfoglalniok. Ezzel azután

A „női Napoleon” tragikus bukása

A lázadók vezére maga a királynő volt és a sziget francia kormányzója nem is gondolhattott hatalma fenntartására, a sürgősen kért segélycsapatok megérkezése nélkül. Közel egy esztendőig tartott az újabb háború. A Franciaországból és Algirből érkezett francia megszálló csapatok parancsnoka, Duchesne tábornok a legnagyobb elismeréssel nyilatkozik emlékirataiban a madagaszkári királynő halált megvető bátorságáról, amellyel maga is csaknem állandóan a tűzvonalban, jóformán minden ütközetben résztvevett, de a hősi bátorság, a hazafias önfeláldozás nem sokat segített ebben az esetben a kitünően felszerelt és gyakorlott európai megszálló csapatok ellen. 1895 szeptember 30-án elesett Antantanarivo, Madagaszkár akkori fővárosa. Duchesne tábornok békét diktált Ranaválonna királynőnek és francia gyarmatnak nyilvánította a szigetországot.

A benszülött királynő látszólag beleegyezett országát elvesztésébe, de már 1896-ban újabb zendülés tört ki Madagaszkár szigetén. Hónapokig tartott az újabb háborúskodás, míg 1896 szeptemberében Gallieni tábornok az irországi segélycsapatok élén megsemmisítő vereséget mért a királynő seregére. Ezzel azután

véget is értek a francia fegyverek diadalai Madagaszkár szigetén.

Am amit a fegyverek nem hódíthattak meg — meghódította a furfangos diplomácia. Hónapokig tartó tárgyalások után sikerült megértetni a királynővel, hogy a háború súlyos veszedelmet jelent a birodalmára nézve és III. Ranaválonna végre meghajlott a diplomaták érveivel. A madagaszkári királyság forma szerint is francia fenhatóság alá került és a most bekövetkezett nyolc. aránylag nyugalmas esztendő során a francia közigazgatás olyan elviselhetetlen terheket rótt az addig jóformán teljesen szabad életet élő benszülöttekre, hogy 1895-ben az idegen hódítók ellen fellázadt az egész sziget.

egyszersmindenkora végetért III. Ranaválonna dicsősége Madagaszkár függetlenségével együtt. Az uralkodónőt lemondatták és először Réunion szigetére, majd Algirba szállították, ahol csöndes visszavonultságban, de királynői méltóságban éldegélt és csak 1916-ban, a világháború alatt hunyt el. Algiri tartózkodása során igen jótékony volt a trónvesztett uralkodónő és rendkívül vallásos életet élt. Hamvait az algiri Szent Jenő-temetőben helyezték nyugalomra és haláláról a világháború sorsdöntő eseményeinek idején jóformán alig vett tudomást a világ.

Most azután úgy döntött a francia gyarmatügyi minisztérium, hogy hazaszállíttatja a hatalmas szigetország utolsó királynőjének hamvait, amelyeket a tamatavei székesegyházban most már végképp pihenőre helyeznek. Királyokat megillető pompával, ünnepélyes díszszel megy majd végbe ez a kegyeleti aktus, amelynek célja bizonyára részben a madagaszkári benszülöttek rokonszenvének megnyerése. A „női Napoleont” ugyanis mind a mai napig nem felejtették el a hűséges madagaszkáriak.

(M. M.)

Az angol kormány kártérítési igényt tart fenn, ha a németországi zsidóellenes intézkedések angol alattvalókat sújtának

Ujabb németbirodalmi rendelet: zsidók csak zsidó iskolába járhatnak

Londonból jelentik: Chamberlain az alsóházban egy képviselő kérdésére válaszolva közölte, hogy a brit kormány berlini ügyvivője a

P. Hitler József S. J.:

Spanyol tűztenger

Nincs Európában ország, hol égetőbb aktuálisással jelentkeznének a katolicizmusnak létkérdésével összefüggő problémáit, mint Spanyolországban! Olasz legiók és német különítmények állnak ott szemben szovjet hadosztályokkal, öt nemzet bombavetői dűbörögnek a spanyol városok és falvak felett, népek szabad csapatai harcolnak egymás ellen mindkét oldalon: valamért... A küzdelem látszólagos megoldása — nagyhatalmi érdekek összecsapása és szinte politika-alatti erőfeszítés — könnyen elisklást enged tévmagyarázatok felé. Az olasz, francia, angol, német, szovjet-orosz érdekek robbannak össze spanyol földön: a Földközi-tengerért, a földközítengeri hatalmi egyensúlyért — ez a látszat!

A spanyolok háborúja ez? Miért szenved a spanyol nép öt nagyhatalom légibombáinak és gránátjainak tűztengerében? Mi ég ama apokaliptikus tűztenger lángjaiban? — Erről szól a „Spanyol tűztenger”!

Ara kartonkötésben 60 let és portó.

zsidók elleni intézkedésekkel kapcsolatban fenntartotta magának a jogot, kártérítési igények támasztására. Ezért azt kérte, hogy az illetékes hatóságok vegyék figyelembe a brit állampolgárok jogait. Egyben utasította az angol ügyvivőt, hogy tiltakozzék Berlinben bizonyos újságcikkek miatt, amelyekben volt angol minisztereket és alsóházi tagokat kapcsolathoztak a párizsi merénnyel.

Berlinből jelentik: Rust birodalmi népoktatási miniszter a végleges törvényes rendezésig azonnali hatállyal elrendelte, hogy zsidóknak tilos német iskolák látogatása. Zsidók csak zsidó iskolákat látogathatnak. Ha ez még nem történt volna meg, azonnal el kell távolítani az ezidőszerint német iskolákat látogató zsidó tanulókat.

Lengyelország tiltakozik az ellen, hogy a merénylő Grünspannt lengyel állampolgárnak tartsák

Varsóból jelentik: A sajtó erőlyesen állást foglal azokkal a külföldi sajtóban megjelent céltatos híresztelésekkel szemben, hogy a párizsi német nagykövetség titkárát lengyelországi származású zsidó élte volna meg. Megállapítják a lapok, hogy a merénylő Grünspann nem lengyel állampolgár. Neve nem található egyetlen lengyel állampolgársági névjegyzékben sem.

Időjárás

A budapesti időjárás-kutató Intézet jelentése szerint a várható időjárás: Az idő ködös marad, a hegyekben is kevesebb napsütés.

Belgrádi sajtóvisszhang Kánya magyar külügyminiszter Jugoszlávia iránti nyilatkozatára

Belgrádból jelentik: A félhivatalos Vreme vasárnapi száma szó szerint közli Kánya Kálmán szombati exorzéjának Jugoszlávia iránti nyilatkozatát. Kiemeli a Jugoszlávia iránti nagy manifesztáció páratlan méreteit és azt, hogy a képviselőházi ülés, amelyen ez a tüntetés lezajlott, történelmi jelentőségű, mert azon a visszacsatolt területekre vonatkozó törvényjavaslatot tárgyalták. A cikk hozzáteszi, hogy Kánya nyilatkozatát üdvözölni kell, mert nagy jelentősége van a magyar-jugoszláv viszony további alakulása szempontjából.

Megállapítja a cikk a továbbiakban, hogy a magyar képviselőházban eddig sohasem jutott ilyen rokonszenvesen kifejezésre az a kívánság, hogy Jugoszláviával jó viszony jöjjön létre.

Abánsági Prohászka-család gyászja

Temesvár. Saját tud. Mélyszégyen gyász érte az egész Bánságban nagyrabecsült Prohászka-családot. A temesvári Prohászka-testvérek, malomtulajdonosok édesanyja, özvegy Prohászka Edéné született Kratochwill Babetta kilencvenkét éves korában elhunyt. Férje, néhai Prohászka Ede a temesvári malomipar kiváló reprezentánsa és vezetőgyénisége volt. Az elhunyt matróna mindenkor jószívű, vallásos és jótékony uriaszony volt, aki közmegebecsülésnek örvendett. Gyászolják fiait Prohászka Oszkár, Prohászka Viktor és Prohászka Ede igazgatók, a Prohászka-malom tulajdonosai, menyei Baár Teréz, Prohászka Edéné született Rupchich Ilona, Prohászka Viktorné született Pfarl Marianna, számos unokája, köztük Gayer Vilmos Gayer János és neje született Kerschek Alice, Gayer Margit, Prohászka Irén és férje Fusz Miklós dr (Budapest), Prohászka Ilona és férje Várady-Szakmáry László, ifj. Prohászka Ede, Prohászka Jenő, Lajos, József, Mária és Tihor s ennek felesége született Becker Valéria, ifj. Prohászka Viktor, valamint számos unoka és nagyszámú rokonság. Köztük a Kratochwill Rupchich, Török, Kimmel és Schlichting családok. A gyászoló család iránt általános részvét nyilvánul meg. Az elhunyt matrónát a Schlauch-kápolnában ravatalozták fel.

November 16-ikán életbe lép az angol-olasz egyezmény

Anglia elismeri az olasz császárságot. — Unnepélyes levélváltás a két kormány között

Londonból jelentik: Chamberlain miniszterelnök az alsóházban Fetcher képviselő kérdésére válaszolva kijelentette, hogy az angol-olasz egyezmény november 16-ikán, szerdán lép életbe. Ezt a napot állapította meg a két kormány közös megegyezéssel. Ezen a napon Anglia elismeri az abesszíniai olasz hódítást.

Rómából jelentik: A Tribuna jó forrásra hivatkozva megerősíti azt a hírt, hogy szerdán történik meg Ciano olasz külügyminiszter és lord Perth római angol nagykövet között az a levélváltás, melynek következtében a husvétkor aláírt angol-olasz egyezmény azonnal életbe lép.

A magyar kormány átalakítása

Az új Imrédy-kormányba belép Darányi Kálmán volt miniszterelnök is. — Jaross Andor a visszacsatolt Felvidék képviselőjeként szintén helyet kap az új kormányban

Budapestről jelentik: A reggeli lapok foglalkoznak az Imrédy kormány átalakításával. Imrédy alighanem kedden délelőtt nyújtja be lemondását és újra ő kap megbízatást, miután lemondása csak formaszere. Kormányát azonban átalakítja. A személyi változásokkal kapcsolatban a keddi reggeli lapok azt írják, hogy Antal István, Darányi Kálmán és Surányi-Unger Tivadar lesznek a kormány új tagjai. Tárcanélküli

miniszterként továbbra is Jaross Andort emlegetik, mint a felvidéki ügyek intézőjét, de alighanem szóba kerül Hóman Bálint tárcanélküli minisztersége is. A lapok egyöntetűen azt jelentik, hogy a nemzeti egység pártjának keddi esti ülésén már be is mutatkozik az új Imrédy-kormány. A lapok szerint azok távoznak a kormányból, akikről már tegnap is hírt adtunk; tehát: Mikecz, Bornemisza és Sztranyavszky.

Horthy magyar kormányzó táviratváltásai Hitler német kancellárral és Viktor Emánuel olasz uralkodóval

Budapestről jelentik: A bécsi döntőbírósi határozat alkalmából Horthy kormányzó Hitler német birodalmi vezér és kancellárhoz táviratot intézett, melyben köszönetet mondott a német birodalom ama készségéért, hogy a magyar-cseh határkérdést Olaszországgal együtt a müncheni egyezmény szellemében rendezte. Egyben reményének adott kifejezést, hogy a tengelyhatalmak döntőbírósi határozata Európa e részében jobb jövő zálogául fog szolgálni.

Hitler kancellár válaszában kiemelte, nagy elégtétellel tölti el, hogy a magyar-cseh határkérdés a tengelyhatalmak döntése által, békés és igazságos megoldást nyert, s ezáltal a baráti magyar nemzet boldogabb jövőjének alapja megteremtődött.

Horthy kormányzó táviratot intézett Viktor Emánuel olasz királyhoz és császárhoz, s

jó kívánságait fejezte ki a király születésnapja alkalmából. Egyben ismételt köszönetet mondott azért a hatalmas és kitartó támogatásért, amelyben a nagy Olaszország Magyarországot mindenkor részesítette. Az olasz király szívvelyes hangú táviratban válaszolt az üdvözlésre.

AZ EDDIG KETTŐSÖZTÖTT AGGTELEKI CSEPPKÖBARLANG HELYREÁLLÍTÁSA

Budapestről jelentik: Az aggteleki cseppköbarlangot a trianoni határ kettévágta. Most visszakerült Magyarországhoz a barlangnak a csehek által birtokolt szakasza is, úgy hogy az egész barlangrendszer meghaladja a 22 kilométer hosszúságot. A visszakerült barlangrendszerrel most Magyarországon van a világ legnagyobb cseppköbarlangja. A megszálló magyar csapatok teljesen kifosztva találták a barlangi turista menedékházat. A csehek által kezelt barlangszakaszban a villanyvilágítás fényszóróinak nagy részét is elvitték a csehek. A Magyar Turista Szövetség, mely a barlang eddigi magyar csapatát is gondozta, rövidesen pótolja a hiányokat és károkat a cseppköbarlang visszanyert szakaszát is az idegenforgalom szolgálatába állítja.

KASSÁN ÜZEMBE HELYEZTÉK A LESZERELT RÁDIÓÁLLOMÁST

Budapestről jelentik: A bécsi döntőbírósi határozat, amelyet Chwalkovszky külügyminiszter írt alá, Csehországot külön kötelezi, hogy az átadásra kerülő területeket rendes állapotban kell Magyarországnak átadnia. Az azóta befutó jelentések azonban ennek az ellenkezőjét bizonyítják. A visszavonuló csehek teljesen kifosztották a hivatalokat, pusztításokat végeztek a kórházakban, gyermekmenhelyen, Kassán és Ungváron leszerelték a postahivatalokat és a kassai rádióállomást. Mindez nem volt elég. A kassai rádióállomás eddigi területén, Enyickén, a kapcsolótábláktól megfosztott villanyhuzalokba nagy feszültségű áramot eresztettek. Ez azt jelenti, hogy aki az árammal telített huzalok valamelyikéhez nyúl, azonnal életét veszti. A magyar királyi posta műszaki emberei azonban elővigyázatosak voltak, mindenre elkészültek s így nem történt senkinek baja. A magyar királyi posta mérnökei és műszaki emberei a lehető leggyorsabb ütemben üzembe helyezték a teljesen leszerelt három kilowattos kassai adóállomást és a kassai magyar rádió hétfőn megkezdte hivatalos működését.

A von Rath követségi titkár ellen elkövetett merénylet alkalmából Hitler vezér és kancellár saját háziorvosát, dr. Brandtöt és dr. Magnus professzort küldte repülőgépen Párizsba, a sebesült kezelésére. A híres német orvosokat érkezésükkor a párizsi német követség tagjai fogadták. A képen balról jobbra: von Welczek párizsi német követ, dr. Magnus professzor, dr. Brandt és Brauer követségi tanácsos láthatók.

A pénzügyminiszter nyilatkozata az ország pénzügyi helyzetéről

Jól folynak országsszerte az adóbehajtások

București. Saját tud. Cancicov pénzügyminiszter hosszú és sok számadatot felsoroló nyilatkozatot tett a sajtó képviselői előtt a költségvetési helyzetről.

Kifejtette, hogy az 1938—39. évi költségvetés első félévi időszakának végrehajtása után meg lehet állapítani, hogy a végrehajtás nem hozott csalódásokat, az előirányzatokhoz képest. A behajtások felülmúlják az összes eredményeket, amelyeket 1930 óta értek, úgy hogy a költségvetési egyensúly biztosítva van. Az állam e költségvetési félévben is igen nagy összegeket juttatott a hadfelszerelés céljaira.

Tekintettel arra, hogy a múlt költségvetési év végéig az állam majdnem egészében rendezte függő tartozásait, az állam hitele megszilárdult.

Október hónapban a behajtások 504 millió lei többletet eredményeztek az előirányzatokhoz képest, ami ismét a kincstári helyzet kielégítő voltának bizonyította.

A felsorakoztatott adatokból az következik — fejezte be nyilatkozatát a pénzügyminiszter — hogy teljes bizalommal nézhetünk a jövő elé. A román állam pénzügyi helyzetét nem érintették a szeptemberi események sem, amelyek a nagyarányú tőkeviszavonások miatt is gondot okoztak; sem pedig az a körülmény, hogy bizonyos nemzetközi okok miatt a román terményértékcsökkenés nehézségekbe ütközött a külkereskedelmi mérleg az idén kedvezőlenebb volt, mint máskor.

Mindez a kormány helyes költségvetési politikájának köszönhető.

A politikai légkör enyhülését mutatja a londoni gépkocsi-kiállítás rekordforgalma

A londoni autókiállítás eseményei. Milyen az 1939. évi új típusú kocsi. Családi kocsik előnyben

London, november hó.

A szokásos londoni autókiállítás idén a szokottnál nagyobb siker jegyében zajlott le. A több, mint 230.000 látogató egyszerű képet kaphatott az angol piac valamennyi kocsijáról; és, amint a kereskedők kiemelik, a nagyszámú közönség nemcsak érdeklődésből jött el a kiállításra, a látogatók túlnyomórésze vásárolni akart.

Ez a nagy vásárlókedv természetesen a politikai enyhüléssel kapcsolatos:

A már néhány év óta tartó bizonytalanság eddig visszatartotta a régi autótulajdonosokat, hogy új kocsit vásároljanak. A másik ösztönző erő a fegyverkezéssel kapcsolatos: sokan féltek, hogy a nagy felszerelési program miatt az árak emelkedni fognak. Az idei kiállítás árai azonban nem emelkedtek, sőt sok esetben csökkentek, a közönség igyekezett hát még idejében kihasználni az alacsony árakat.

A nagy érdeklődésre jellemző, hogy öt perccel a kiállítás megnyitása után, két gyár azzal a kijelentéssel képesítette el az újságírókat, hogy máris 26 millió font értékű rendelést vettek fel.

A kiállított modelleken három dolgot észleltünk:

1. A rugózás és a lökhárítók rendkívüli módon megjavultak. A kocsik nagyon kényelmesek, a gyárak igyekeznek minél tágasabb elhelyezkedést biztosítani és a karosszéria egy köbcentiméternyi helyet sem hagy fölöslegesen elfoglalva. A vezető kényelmét is elősegíti a jobb rugózás, könnyőktámla, szellőztetés, sőt fűtés is. A jelszó: „Biztonság és kényelem” és e kisebb javításokkal sikerült idén negyven százalékkal megjavítani a vezető ellenőrzését a gép felett. A vezetés biztonságát érdekes találmányon lehetett mérni: a vízgaautomatán. A vezető az egyhelyben járó kocsiban ül, hirtelen megjelenik előtte egy közlekedési jel, vagy járó-kelő, a vezető fékez, miközben a kocsi valószínű megállásának idejét az automata jelzi.

2. Nagy gondot fordítottak a gyárak a kis benzinfogyasztásra. A jelszó: „60—60.” Ez a misztikus szám azt jelzi, hogy 60 mérföldre egy gallon benzin és 60 mérföldes átlagsebesség. Ez megfelel 21 kilométernek literenként. Néhány cég csökkentette a motorok fogyasztását, mások a kocsi súlyát könnyítették, sokan mindkét módszert használták. Az átlagsebesség 22.

3. Igen nagy javulás észlelhető a zaj szigetelésében. A motorok zajtalanabban járnak, a

motorrész és a kocsi belseje közé igen erős szigetelő falat építettek (néha kettőt), vastag szőnyeg, gumiszalag és viaszosváson pakkolás minden zajt távolított a bennülőktől.

Az érdekesebb kocsik felsorolását természetesen a Rolls Royce-gyárral kell kezdenünk. Az idei kiállítás eseménye a Rolls Royce Phantom III. Sedanca de ville karosszériával, a legjobb kocsi, amely a gyár műhelyeit valaha elhagyta. Az 50 lóerős kocsi a technika minden vívmányával fel van szerelve, beépített rádió, beépített fűtőtestek, automatikus szellőztetés, elektromos árammal működő ablakok, beépített podgyasztartó és ezer más apróság található a kiállított modellen. De a kocsi ára is a tradicionális Rolls Royce ár: 2970 font!

A fűtés és szellőztetés egyébként egészen új ötlet.

Külön fűtőtestek, bármely kocsi-ba beillesztve, már három és fél fontért kaphatók.

De a legújabb találmány egyesíti a fűtést és szellőztetést: a szerkezet a külső friss levegőt előbb felmelegíti, aztán a kocsi belsejébe bocsátja egy legyezőszerkezet segítségével. Nyáron a fűtés elzárható és a legyezők mint szellőztetők működnek tovább.

Az általános tendencia a nagyobb formátumú kocsik felé mutatott. Ezt követték az angol „tömeggyártók” is. Láttuk Austin-ék legnagyobb modelljét, a 25 lóerős családi kocsit (700 font), az új igen olcsó Morris családi kocsit, az Alvis Speed 25-öst (885 font), mely egyben egyik leggyorsabb modellje a gyárnak. Az amerikai Dodge igen szép kocsit hozott 415 fontért. Nagy sikere volt a Standard Flying Twenty túrakocsinak a „nagyok” között, annyira, hogy a cég igazgatójának el kellett utaznia Coventrybe a gyárhoz, hogy a kocsik gyártását heti 1600-ról 2000-re emeljék.

Az új kocsik maximális sebessége 145 és 175 km között váltakozik. E nagy sebességre Angliában nincs szükség, úgyhogy a gyárosok itt inkább európai utazásokra számítanak és talán arra, hogy

nemsokára Angliában is megkezdik a német mintára a nagy autótak építését.

A kiállításán eladott kocsik száma rekordot jelent.

A kereskedők optimizmusát a közönség vásárlókedvének fellendülése eddig igazolta. Ha a gyárak tartani tudják e jelenlegi olcsó árakat, akkor előreláthatólag az autóipar új prosperitása már nincs messze.

Eljegyzési ünnep az olasz királyi családban

Rómából jelentik: Hétfő este a következő hivatalos közleményt adták ki:

— A király és császárné, valamint a királyné és császárné örömmel beleegyeznek leányának, Mária királyi hercegnőnek Bourbon-Pármái Lajos herceggel való eljegyzésébe.

Rendelet a 250 lejesek bevonásáról

Akinek adóhátraléka van, fizetheti kétszázötven lejessel. A kétes vagy hamis pénzermeket az állami pénzverdében vizsgálják felül

București. Saját tud. A pénzügyminiszter rendeletet adott szerveinek a 250 lejesek bevonásának módzataival kapcsolatban. E rendelet szerint a pénzügyigazgatóságok a jövőben minden 250 lejest visszatartanak, amit a felek a pénztáraknál beadnak, a jókat elfogadják a felek adói fejében, ha a pénzdarabok felmutatóinak van fizetni való adójuk, ha pedig nincs, akkor beváltják azokat más, forgalomban levő ércpénzekre. A kétes vagy nyilvánvalóan hamis 250 lejeseket is visszatartják ideiglenesen a pénzügyigazgatóságok pénztárak, hogy megvizsgáltsák az állami pénzverde vegyészeti hivatalával, amely egyedül illetékes annak megállapítására, hogy valamely ércpénz hamis-e, vagy nem?

Az itt felsorolt könyveket kiváló orvosok és szakorvosok írták, akik az Ön panaszainak segíteni akar-nak!

A rákbetegségről. Dr Verebély Tibor egyetemi tanár	ára 30 Lei
A diétás konyha technikája. Dr Soós Aladár egyetemi tanár	240 „
Hogyan éljen a szívbeteg ember? Dr Bodon Károly egyetemi tanár	95 „
Nyerskoszt. A nyers diéta mint természetes gyógytényező. Dr Bucsányi Gyula eu. tanácsos, főorvos	55 „
Az érelmeszesedés gyógyítása és kezelése. Dr Bucsányi Gyula főorvos	110 „
Alkoholizmus. — Alkoholkérdés. Dr Donáth Gyula egyet. tanár	40 „
A reumás bajok házi kezelése. Dr Engländer Árpád szakorvos	90 „
A fiatal anya. Dr Földes Lajos főorvos	95 „
A női betegségekről. Megelőzés. — Gyógyítás. Dr Földes Lajos főorvos	125 „
Fajismeret. Gazdagon illusztrálva.	
A pszichoanalízis, mint módszer. Dr Hermann Imre	75 „
Dr Gáspár János	145 „
A cukorbeteg kosztja. Dr Horvai Lajos főorvos	95 „
Anyagcserebetegségek. (Reuma, köszvény, vesebaj, cukorbetegség.) Dr Horvai Lajos főorvos	90 „
Hogyan kerülhetjük el a korai öregedést? Dr Káldor Miklós főorvos	110 „
Az ötvenéves ember. A kritikus kor betegségei. Dr Káldor Miklós főorvos	215 „
Hogyan éljen a gyomor- és bélbeteg ember? Dr Lukács Pál főorvos	110 „
Kell a sportolónak saját testéről tudnia? Dr Kellner Dániel	105 „
Az elhízás és a soványító gyógy-eljárások. Dr Lukács Pál főorvos	95 „
Hogyan éljen a vesebeteg ember? Dr Lukács Pál főorvos	95 „
A tuberkulózis megelőzése és gyógyítása. Dr Müller Vilmos főorvos	110 „
Tápszerek és kész ételek tápértéke, tápanyag, só- és vitamintartalma	45 „

HIREK

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

Nagyvárad, II. Károly király-út 5. sz.

ELŐFIZETÉSI ARAK: Belföldön: Egész évre 900, félévre 450
negyedévre 225, egy hóra 75 lei.

Magyarországon: Egész évre 50 P, félévre 25 P, negyedévre 15 P
Egyes szám ára 20 fillér, vasárnap és ünnepek 24 fillér.

Postatakarékpénztári csekk számlánk száma: 80.037

Telefon: 12-27.

Kolozsvári szerkesztő: dr Sulyok István.

Kéziratokat nem őrzünk meg és nem adunk vissza.

**ÓRIÁSI SZENT FERENC SZOBROT ÁL-
LITANAK FEL SANFRANCISCÓBAN A
FÖLDRENGÉS EMLÉKÉRE. Sanfranciscóból
jelentik:** A város közönsége a közeljövőben 60
méteres Szent Ferenc-szobrot állít fel a város
egyik magaslati pontján. A város védőszentjé-
nek, Assisi Szent Ferencnek óriási szobra acél-
ból készül s annak felállításával a város lakos-
sága az 1905. évi katasztrófális földrengés al-
kalmával tett fogadalmát váltja valóra. A vá-
ros védőszentje valóban kiemelte a pusztulás
romjaiból a várost, újra felépítette palotáit s
rövid néhány évtized alatt Amerika leghatal-
masabb városainak sorába emelte. A fogada-
lom beváltására tehát elérkezett az idő.

**BUCEURESTIBE UTAZÓK FIGYELMÉBE. A
Buceurestibe utazó közönség figyelmébe ajánljuk,
hogy az utazás alkalmával a személyazonossági
igazolványon kívül katonai igazolványukat is vi-
gyák magukkal, hogy az esetleges fővárosi raz-
ziák esetén kellőképpen igazolhassák magukat.**

**ORVOSI HIR. Dr. Kupfer Miksa, a Zsidó-
kórház szülészeti-nőgyógyászati osztályának fő-
orvosa, rendeléseit megkezdte. Rendel: Oradea,
Str. Delavrancea 2/b d. e. 11-12, d. u. 3-5-ig.
Telefon 1300.**

Kitűnő ájtatossági kalauz
a hívek számára az

ÉGI LANT

című imádságos és énekeskönyv.

Az 500 oldalas, 379 éneket tartalmazó,
finom, erős papírra nyomott izléeses egész
vászonkötésű imádságos könyv ára

mindössze csak 90 lei.

Viszonteladónak kedvezmény.

**A temesvári piaristák új harangjai. Temes-
vár. Saját tud.** A piaristák temesvári megtelepe-
désének százötven éves jubileuma alkalmából
volt piarista diákok adományából beszerzett két
harangot most szentelte be Pacha Agoston dr
megyéspüspök. A püspök a piarista templomban
nagy segédlettel szentmisét mondott, amely alatt
a diákoknak Blódy Lajos tanár vezetésével
működött közre. Mise után Mertz Károly tanár,
a rendház főnöke mondott szentbeszédet a haran-
gok jelentőségéről. A püspök ezután beszélt a
harangokat és buzditó beszédet intézett a tanulo-
ifjúsághoz, mindenkor kötelességteljesítésre fi-
gyelmeztetve. A harangoknak a toronyba való
felhuzását a főgimnázium nyolcadik osztályának
tanulói végezték, szakemberek felügyelete alatt.

**CSÁSZÁRI KORONA A KIRAKATBAN. Temes-
vár. Saját tud.** Tyndall ékszerész üzleté-
nek kirakatában néhány hét óta egy széles
aranypántból készült korona látható, melyben
718 gyémánt szikrázik. Az ékszerész azt állítja,
hogy a korona nemrégén még az abesszín csá-
szár fejét díszítette. Tyndall a koronáért leg-
alább ötszáz fontot kér. Szakértők előkerítet-
ték Hailé Szelasszié volt abesszín császár fod-
rászát, aki azonban nem akar nyilatkozni. A
korona iránt óriási az érdeklődés.

**Egy érdemes nyelvtanár halála. Temesvár-
ról jelentik tudósítónk:** Janovics Emma, 74
éves volt nyelvtanár, tegnap hosszas betegség
után elhunyt. A kiváló tanár négyven éven
keresztül a gyárkúlvárosi zárdában német és
francia nyelvet adott elő. Temetésén egykori ta-
nítványai közül, akik igen szerették és nagyra-
becsülték — igen sokan vettek részt. A gyász-
tartást Réch K. Géza apátplébános végezte.

**Katona Imréné halála. Katona Imréné, Szücs
Jolán november 12-én 63 éves korában Nagyvá-
radon elhunyt. A köztszertelemben álló urinó ha-
lála városszerzte őszinte részvétet keltett. Teme-
tése november 14-én délután 4 órakor ment végbe
az olasz temetőben a református egyház szer-
tartása szerint. Elhunytát férjén kívül gyászol-
ják Katona, Mihályfalvy, Kántor, Popa, Miklós,
Szücs és Bugyik családok.**

**Zürichi nyitás. Párizs 11.65 egybegyűlést. Lon-
don 20.83, Newyork 443.12, Brüsszel 74.80, Milánó
23.28, Amszterdam 239, Berlin 177.12, Prága 15.15,
Varsó 82.95, Belgrád 10, Bucuresti 325.**

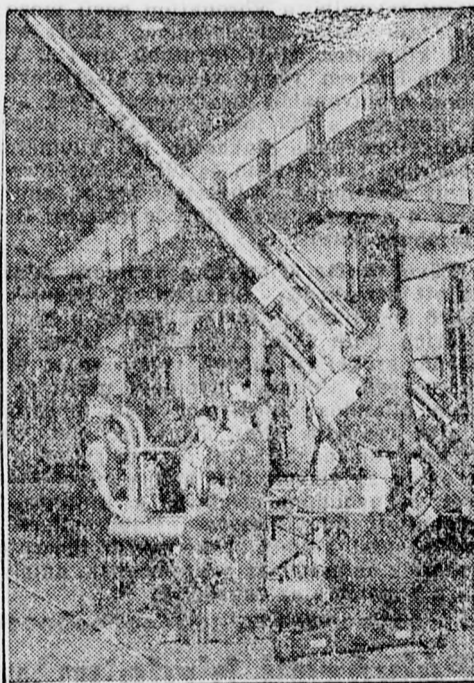
**DR. RAIKA GÉZÁT NEVEZTÉK KI A
TEMESVÁRI KATOLIKUS GIMNÁZIUM
ELÉRE. Temesvár. Saját tud.** A közoktatás-
ügyi minisztérium jóváhagyta a temesvári ka-
tolikus egyházmegyei hatóság előterjesztését,
mely szerint, az ottani katolikus magyar tan-
nyelvű gimnázium igazgatójává Raika Géza
tanárt, a katolikus Népszövetség tanácsának
tagját nevezte ki. A temesvári katolikus fiú-
gimnázium első osztálya az idén havott nyil-
vánossági jogot és a következő iskolaévekben
az egyházmegyei hatóság kérésére, a miniszte-
rium évről-évre újabb osztály nyilvánossági io-
gát engedélyezi.

**Betiltották a „Der Ruf” című lapot. Temes-
vár. Saját tud.** A német katolikus ifjúsági moz-
galom lapját, a „Der Ruf” című hetilapot, belügy-
miniszteri rendelkezés alapján beszüntették. A
rendelkezés indokolást nem közöl.

**A SÜRŰ KÖDBEN FÖLDHÖZ ŪTÖDÖTT
A „JÉGMADÁR” ŪT EMBER MEGHALT.
Amszterdamból jelentik:** A holland légiforgal-
mi társaság „Ljsovogel” (Jégmadár) nevű repü-
lőgépe hétfőn, mielőtt az amszterdami légi ki-
kötőbe érkezett volna, a sűrű ködben szárnyá-
val a földhöz űtődött. Ūt ember meghalt, tizen-
egy súlyosan megsebesült.

**A nyomorúság pusztítása az angol iparvidé-
keken. Londonból jelentik:** Richard Titmuss írja
„Szegénység és népesedés” című feltűnést keltő
művében, hogy Anglia északi iparvidékein és
Walesben naponként 150, évenként 50.000 személy
hal korai halálát nyomorúság következtében. Az
állandóan kétféle körül mozgó munkanélkül-
ség a születési arány állandó csökkenését és a
halálozási arány emelkedését idézi elő és fokoza-
tos elkorcsulással fenyegeti a népet. A könyvhöz
Hordey lord, VI. György király udvari orvosa írt
nagyon szókimondó bevezetőt.

**Halálra gázolt a motoros egy süketnéma öreg-
asszonyt. Temesvár. Saját tud.** A szomszédos Kis-
soda vasúti állomás közelében a motorosvonat
elgázolt egy idős asszonyt, aki a kórházban
meghalt, — anélkül, hogy személyazonosságát
megállapíthatták volna. A rendőrség most kiderít-
ette, hogy a halálra gázolt asszony Grasgruber
Katalin hatvanhét éves erzsébetkúlvárosi lakos-
nővel azonos. Süketnéma asszony volt, ebből is
megállapítható, hogy nem vette észre a motors
közeledését.

Nagyüzem az angol felszerelési gyárakban.

Angliában erős propaganda folyik a fegyverkezés
érdekébe. A hadiszergyárakban fényképfelvette-
lek is készülnek, hogy ezzel is népszűrsítsék a
hadiipart. Ez a kép egy újrendszerű légharító
ágyut ábrázol.

Megkezdtek a nyugdíjasok állampolgárságának feld- vizsgálását

**Nagyvárad. Saját tud. A Központi Pénztár
igazgatósága, — mint ismeretes — elrendelte
az összes nyugdíjasok állampolgársági helyzeté-
nek feldvizsgálását, illetve az állampolgársági
okmányok igazolását. Ezt az igazolást a pénz-
ügyminisztérium nyugdíjnyújtó osztálya végzi és a
munkálatokat ma reggel 8 órakor kezdték meg.
Az állampolgársági ellenőrzések során minden
nyugdíjas nyugdíjnyújtó osztálya végzi és a
munkálatokat ma reggel 8 órakor kezdték meg.
Az állampolgársági ellenőrzések során minden
nyugdíjas nyugdíjnyújtó osztálya végzi és a
munkálatokat ma reggel 8 órakor kezdték meg.
Az állampolgársági okmányokat az igazol-
tatás után azonnal visszaadják.**

**Tekintettel arra, hogy az állampolgársági
revízióhoz november 20-ig bezárólag meg kell
történnie, a nyugdíj ügyosztály felhívja az ös-
zes nyugdíjosokat, hogy saját érdekükben no-
vember 20-ig jelentkezzenek, mert mindazok,
akik nem mutatják be állampolgársági okmá-
nyukat, abba a kellemetlen helyzetbe kerülhet-
nek, hogy már a most esedékes nyugdíjukat
sem fogják folyósítani.**

**Leleplezték egy vakmerő rablóbandát Párizs-
ban. Párizsból jelentik:** A napokban leleplezték
egy gonosztevő bandát, amely egész eredeti mó-
don rabolta ki áldozatait. A kiszemelt embereket
leitatta, aztán azzal az ígérettel, hogy ingyen be-
mutatják neki a világ legszebb éjszakai panorá-
máját, elvezették egy pinceféle helyiségbe,
melynek hátsó falán akkora lyuk volt, hogy egy
ember a fejét átdughatta azon. — A fal mögött
van a sok látóval — mondották a rablók, mire
az áldozat bedugta a fejét a lyukon. Ebben a pill-
anatban egy guillotinféle dolog zuhant alá a
magasból. Nem kés, hanem jól szerkesztett nyak-
bílincs, amely fogva tartotta a fejét. A gazembe-
rek pedig veszély nélkül szedték ki az áldozat
széből az értékeket vagy vették el ékszereit. A
különös esetekről tudomást szerzett egy titkos
rendőr, aki elhagyta magát csalni, de egy szem-
pillantással a bilincs lezuhanása előtt kikapta
fejét a lyukból és revolverrel közelharcban lesze-
relte az egész társaságot, melynek vezetőjét most
nyolcvesztendei kényszermunkára ítélték.

**A genfi tó feneke, mint háborús raktár. Genf-
ből jelentik:** A nemzeti védelmi bizottság kidol-
gozott terve alapján, gazolinnal és buzával meg-
töltött légmentes tankokat fognak a svájci tavak-
ban elhelyezni, hogy esetleges háború esetén
tartalékul szolgáljanak. Eddig a hegységekbe vált
alagutakat használták fel raktárhelyiségül, de a
biztonság egyik tagja nem tartja elég biztonságos-
nak ezt az eljárást, nézete szerint a tartalékokat
azon a határon kell elraktározni, ahonnan legke-
vesebé várható támadás. A tervezet szerint a genfi
tó, mely helyenként ezer láb mély, lesz a háborús
tartalékok kincstára.

**Két késsel három emberrel végzett a volt
rendőr. Temesvár. Saját tud.** A város határában
lévő Besseney-telepen halálosvégű véres össze-
tűzés történt. A Mayer-féle kocsmában kártyázás
közben többen összevesztek egy Ciorogariu Nico-
lae nevű alkalmi munkással, volt temesvári
rendőrrel. Ciorogariu ellen, akit hamiskártyás-
nak minősítettek, fellépett Flauder Géza aszta-
los is. Flaudert hazatérőben Ciorogariu megles-
te és késével nagy sebet ejtett a fején. Flauder
véresen tért vissza a kocsmába, ahol ekkor elha-
tározták, hogy Ciorogariut felelősségre vonják.
Flauderrel elindult ennek Engrich Antal nevű
ismerőse, egy huszonkilenc éves szövőmester, aki
Ferenc nevű huszonegy éves öccsét is segítségül
hívta. Az ifjabbik Engrich Flauder házában tar-
tózkodott, mivel az asztalos leányának a vőle-
génye Flauder és Engrich Lajos elmentek Cio-
rogariu házához és a kaput megzörgették. Cio-
rogariu, aki mindkét kezében egy-egy késsel
várta a látogatót, a kaput feltárta és két ké-
ssel rögtön Flauderre támadt, akit több szurással
a hátán és a vállán megsebesített, úgy hogy az
összerogyott. Ezután Engrich szövőmestert tá-
madta meg akivel szintén hamar végzett. Számos
szurást ejtett rajta, többek között átszurta a tü-
dejét. Csak ezután érkezett a házhoz az ifjabb
Engrich Ciorogariu azonnal rárohant, késével
átszurta a karját s egy hatalmas vágást ejtett
rajta, amely a fején és a fülén át húzódik vé-
gig. Ciorogariu elmenekült. A mentők a három
sebesültet kórházba szállították, ahol Engrich
Antal szövőmester néhány óra múlva meghalt.
Ciorogariu később maga jelentkezett a hatósá-
goknál.

Iparosok, munkások és tisztviselők céhbéli beosztása

Megjelent a hivatalos lapban a céhek beosztásáról szóló rendelet

București. Saját tud. A Hivatalos Lapban megjelent a munkaügyi miniszteriumnak a céhek beosztásáról szóló rendelete. A rendelet értelmében a munkásokat, magántisztviselőket és az iparosokat a következő csoportok szerint szervezik céhekbe:

A) MUNKÁSOK CSOPORTJA:

1. Fémipari és villanyszerelő munkások. Ebbe a céhbe tartoznak a rézművesek, a kazánszerelők, óráskok, mozgásházai gépészek, vésnökök, mechanikusok, mechanikai szerelők, fogtechnikusok, köszörűsök, vasöntők, stb.

2. Bányai munkások. Ebbe a céhbe tartoznak a só, szén, kő, márvány, vas, arany és minden más ércbányában, valamint a briket és a kokszt gyárakban dolgozó munkások.

3. Petroleumi munkások. Ebbe a céhbe tartoznak a petroleum és a földgáz termelésénél és feldolgozásánál alkalmazott munkások, stb.

4. Építőipari munkások. Ebbe a céhbe tartoznak a következők: a kályhások, kőművesek, építésszek, festők, cégfestők, betonöntők, kőszobrászok, vízvezeték-szerelők, üvegezők, kárpitosok stb.

5. Faipari munkások. Ebbe a céhbe tartoznak a kerékgyártók, kádárok, ácsok, asztalosok és bútoraasztalosok, játékkészítők, stb.

6. Fonó-szövő és ruházati ipari munkások. Ebbe a céhbe tartoznak a fonó-szövő, posztó és abaposztó gyári munkások, valamint szabók, kalaposok, fehérnemű varrók, művirágkészítők, stb.

7. Bőripari munkások. Ebbe a céhbe tartoznak a csizmadiák, cipészek, ortopéd cipészek, bőrrészek, szűcsök, keztükészítők, stb.

8. Vegyipari munkások. Ebbe a céhbe tartoznak a szappankészítők, kaucsuk-vulkanizálók, üvegesek, tükörkészítők, papírgyári munkások, olaj és különböző vegyszerek készítői, stb.

9. Élelmiszeripari munkások. Ebbe a céhbe tartoznak pékek, mészárosok, malmosok, halászek, cukorgyári, konzervgyári és jéggyári munkások, stb.

10. Dohánygyári és gyufagyári munkások.

11. Grafikai munkások. Ebbe a céhbe tartoznak a nyomdászok, litografusok, nyomdai gépmesterek, rotációs gépmesterek, betűöntők, cinkografusok, hangjegyvésnökök, stb.

12. Képvilágítási munkások.

13. Fényképezési munkások.

14. Egészségügyi vállalatoknál alkalmazott munkások. Ebbe a céhbe tartoznak fürdőszolgák, borhélvők, fodrászok és manikűrös nők.

15. Vendéglipari munkások. Ebbe a céhbe tartoznak a kiszolgáló pincérek, pecsenye-sütők, büffészek, ruhatárosok, szobapincérek, liftkezelők és étkező helyiségek pénztárnoknői, stb.

16. Szállításiipari munkások.

B) MAGÁNTISZTVISELŐK CSOPORTJA:

1. Újságírók. Ebbe a céhbe tartoznak az újság szerkesztők, riporterek és a képzett korrektörök.

2. Technikai tisztviselők. Ebbe a céhbe tartoznak a mérnökök, építésszek, technikai vezetők, rajzoló és a laboratóriumok technikai személyzete.

3. Magántisztviselők. Ebbe a céhbe tartoznak az ipari és kereskedelmi vállalatok, bankok, kivételi és behozatali vállalkozások, irodában alkalmazott magántisztviselői és kereskedelmi személyzete. (Üzleti elárustói is.)

4. Kereskedelmi utazók.

C) IPAROSOK CSOPORTJA:

1. Fémiparosok és villanyszerelők.

2. Építőiparosok.

3. Faiparosok.

4. Szövő-fonó és ruházati iparosok

5. Bőriparosok.

6. Vegyiparosok.

7. Grafikai iparosok.

8. Fényképezési iparosok.

9. Egészségügyi vállalatok iparosok.

10. Vendéglipari iparosok.

Delfinek tömeges pusztulása. Londonból jelentik: A Pembroke mellett fekvő Warraton nevű falu kirándulóinak és lakosainak szokatlan látványban volt a napokban részük. Egy tizenöt delfinből álló csoport ismételt megpróbálta, hogy a tengerből sekély vízbe jusson. A kirándulók és a földművesek órák hosszat azzal voltak elfoglalva, hogy botokkal kergessék vissza a delfineket és így megakadályozzák pusztulásukat. A közelben lakó földbirtokosok szolgálkat is munkába állították a célból. De hiába. Néhány delfin a partra dobta magát és elpusztult. Amelyiket még elevenen visszasdobták a vízbe, az újból a partnak futott, amíg ki nem mult. Nagy részük a sekély vízben várta meg az apályt s azzal együtt a halált. A legtöbb delfin két méternél hosszabb volt és körülbelül 600 kiló nehéz. Mert a partra vetődött delfinek az angol kincstár tulajdonát képezik, a vármhatóság lefoglalta őket. A legnagyobbat a valesi Nemzeti Múzeum kapta. A delfinek pusztulásának okát nem sikerült kideríteni.

Temetések. Katona Imréné szül. Szűcs Jován 63 éves korában Nagyváradon meghalt. Temetése tegnap volt. — Özv. Fehér Theodorné szül. Bule Ecaterina 73 éves korában Nagyváradon meghalt. Temetése tegnap volt. (Erdélyi „Concordia“.)

Walter János Isten képe a természetben

Újabb, bővített és átdolgozott kiadás,
sok képpel. Fűzve 110 lei.

Ez a könyv nemcsak Isten Istét bizonyítja, hanem azt is, mennyire valótlan az a tudatos félrevezetésnek szánt megállapítás, hogy a tudomány és vallás nem fér össze. Aki Walter János érdekes és végig élvezetes könyvét elolvassa, csakis arra a végső következtetésre juthat, hogy igazi tudomány nem képzelhető el vallásosság nélkül, mert minden a dolgok végső okára, Istenre mutat. Nem is szólva az emberi test és értelem csodálatos építményéről és bámulatos strukturájáról, a legegyszerűbb fűszálban vagy a csillogó hópehelyben is ott látjuk ragyogni a teremtő Isten végtelen nagyságát.

Amerikában tökéletes gázalarcot gyártanak. Newyorkból jelentik: Az edgwoodji (Maryland állam) fegyvergyár kísérleti laboratóriuma elkészítette az eszményien tökéletes gázalarcot, amely bárkinek fejére illik, a legapróbb csecsemőtől a legtestesebb felnőttig és minden ismert gáz ellen védelmet nyújt.

Új gyorsvonati rekord. Londonból jelentik:

A gőzmozdonyokkal elérhető sebességek fokozása terén a London—North—Eastern vasut több rekordot állított fel. A Flying Scots Mar. (a repülő skót) nevű mozdonyával már 1934-ben 161 kilométeróra sebességet ért el. A következő évben ugyanez a vonat a Pacific-típusú Papyrus mozdonyal 174 kilométert, a Silver Link nevű mozdonyal pedig 181 kilométert ért el. Ezután következett 1937-ben a London-Midland-Scottish vasut rekordja, a Voronation nevű mozdonyal és áramvonalas szerelvényvel. Elért sebessége 184 kilométer. Most legutóbb újra a London-North-Eastern vasut végzett kísérleteket új típusú áramvonalas mozdonyal. Ezek során ez a mozdony a 240 tonna terhelésű szerelvényt nyolckilométeres szakaszon 193 kilométeres sebességgel továbbította és 201 kilométeres óránkénti maximális sebességet ért el, amit eddig csak a német vasut tudott felmutatni Berlin és Hamburg között.

Tüvel szurta át szívéet a nyomora miatt elkeseredett kereskedő. Bucurestiből jelentik: Megrendítő öngyilkosság történt tegnap a fővárosban. Friedrich Roth Hagí Ahita-utcai lakos, volt kereskedő, szokatlan módon vetett véget életének. A kereskedő, aki nagy nyomora miatt az utóbbi időben állandóan buskomor volt, többször hangzottatta családjára, hogy az élet terheivel már nem tud megbirkózni. Egy őrizetlen pillanatban aztán az elkeseredett ember tüvel átszurta a szívéet és nyomban meghalt. A különös módon végrehajtott öngyilkosság Bucurestiben nagy megrökönyvést keltett. A kereskedő hozzátartozói jelentették az esetet az ügyvédeknek, amely megadta a temetésre az engedélyt.

Pályázati hirdelmény

A Szent Vincés Irgalmas Nővérek pályázatot hirdetnek egy alorvosi állásra. Pályázhatnak keresztény orvosok, akik megfelelő szakképzettséggel és a betegek kezelésében kellő gyakorlattal rendelkeznek. Javajalmazás megegyezését a pályázatok küldendőik: Szent Vincés Irgalmas Nővérek Főnöknője, Mercurea-Ciuc. Sanatorium.

SZÍNHÁZ

Kik viszik sikerre Nagyváradon Erdélyi Mihály új operettjét?

Erdélyi Mihály legújabb operettje, a „Légy enyém mint régen” nyolcszor szerepel hat nap alatt színdarabként kezdve a színház műsorán. Több, mint 200 előadást ért meg eddig a „Légy enyém mint régen”. Erzelmes, hangulatos, tiszta meseje, hőmpolyogva áradó humora, elsősorban pedig az ellenállhatatlanul fülbemászó muzsika megpecsételik a „Légy enyém mint régen” sikerét. Gróf László minden rendezői invenciójával tarsul a szerzőhöz. A „Légy enyém mint régen” előadása a lehető leggondosabb munka eredménye. A zenekart Stefanidesz József vezényli, de ezuttal először lesz alkalmá a közönségnek a zenekarban Schreiber Alajos karnagy heggedűművészi tudását is élvezni. Schreiber Alajos készséggel vállalta, hogy e kivételes darabban a koncertmesteri tisztet ellátja.

Krémer Manci a primadonna szerepben, Sándor Stefi, Rajnai Elli és a most bemutatkozó Faldú Márta a három szubrett szerepben, Jenéi János a bonviván, Csóka József és Deesé Jenő a buffó, Fülöp Sándor és Csengeri Aladár a táncoskomikus szerepekben, Báza Éva és Radó Éva külön tánc-attrakciókban adják tudásuk legjavát, de fontos szerepeket játszanak Réthelyi Ödön, Miklóssy Margit, Beness Ilona és Czoppán Flóri is.

— Nagy gyermek matinéet tart vasárnap délelőtt a színház. Vasárnap délelőtt 11 órakor nagy gyermek matinéet tart a színház, amikor is színre kerül Hetényi Elemér nagy énekes, zenés, táncos gyermekoperettje: Piroška, a farkas és a három kis malac. Ez a hájos kis operett tele van énekel, táncsal és zenével, azonkívül annyi kedves mókával, hogy minden gyermek megtalálja szórakozását. Minden szülőnek kötelessége, hogy gyermekét erre az előadásra elhozza, amit nagyon olcsó matiné helyárrakkal tart meg a színház. A darab főszerepeit a társulat legjobb erői játsszák. Jegyek erre az előadásra is már válthatók elővételben.

MŰSOR:

Csütörtök délután 5 órakor: **Egyetlen éjszaka.** (Szánthó Mihály és Losonczi Dezső operettje, Krémer Manci fellépésével, olcsó helyárrakkal.)
Csütörtök este 9 órakor: **Légy enyém mint régen.**

Péntek este 9 órakor: **Légy enyém mint régen**
Szombat délután 5 órakor: **Légy enyém mint régen.**

Szombat este 9 órakor: **Légy enyém mint régen.**

Vasárnap délelőtt 11 órakor nagy gyermek matiné: **Piroška, a farkas és a három kis malac,** nagy gyermek operett. Nagyon olcsó matiné helyárrakkal.

Vasárnap délután 3 órakor: **Julia.** (49-edszer), Olcsó helyárrakkal.

Vasárnap délután 6 órakor: **Légy enyém mint régen.**

Vasárnap este 9 órakor: **Légy enyém mint régen.**

Hétfőn este 9 órakor: **Légy enyém mint régen.** (Bucsuelőadás.)

Az amerikai rendőrkutyákat kemény dresszúrával nevelik. Ez a kép a philadelphiai rendőrség „Lady” nevű kutyájáról készült, amely égő abroncon is sértetlenül ugrik át.

KÖZGAZDASÁG

Nem köteles az árúbehozatali cég saját székhelyén vámolni

— Az importengedély kiadása előtt kell kérni más vámhivatal kijelölését —

Bucurestiből jelentik: Régi sérelme az importőröknek az, hogy az általuk az országba behozott árut csak a székhelyükön lévő vámnál vámolhatták el. Ez az intézkedés kapcsolatos azzal a rendelkezéssel, hogy nem vámolható el azon cég áruja, amely az utólag megállapított vámkülönböztetést ki nem fizette. Mivel ennek behajtására a cég székhelyén lévő vámhivatal volt illetékes, csak az tudhatta, hogy a cégnek van-e kiegyenlített vámkülönbözete. Ez a helyzet rendkívül hátrányos a behozatali cégekre nézve. Előfordulhat, hogy egy bucurestii cég Lengyelországból hoz be árut, amelyet Cernăuțiiban elad és így a vámolást

szeretné Ghica-Vodăn megejteni, mégis Bucurestibe kell hoznia az árut és onnan visszaküldeni a vámhatár közelében lévő eladási helyre.

A kontingentálási hivatal foglalkozott ezzel a kérdéssel, de a kereskedelmi körökre teljesen megnyugtató határozatot nem hoztak. A helyzetet csak annyiban enyhítették, hogy kimondták: a behozatali engedély más vámhivatalhoz is szólhat, mint amely a cég székhelyén van, de ennek szükségességét külön törvényben kell előadni. Természetes tehát, hogy a vámhivatalok ilyen kijelölésre csak az engedély kibocsátása előtt történhetik.

A Bánság behozatala és kivitele

Ezer vagon búza indult Németország felé

Temesvárról jelentik: A mezőgazdasági termékek bánsági kivitelénél a legnagyobb tért az elmúlt tizenhárom nap alatt a búzakivitel jelentette, mert a nemzeti szövetségi intézet tizenöt, búzával megrakott uszályhajót indított útnak Németország felé.

Ez körülbelül ezer vagon búza kivitelének felel meg. Ezáltal a temesvári raktárházak némileg felszabadultak és a gabonaértékesítési vásárlások újból erősebb ütemben kezdődhetnek meg. A mezőgazdasági jellegű kivitel terén megemlítendő még, hogy a Bánságból tíz vagon búzát exportáltak Anglia, tíz vagon fokhagymát pedig Hollandia felé. A hüvelyesek kivitele jelenleg szünetel, mert a felvevő piacok nem mutatnak vásárlási kedvet, azoknál pedig a hüvelyesek az idén a Bánságban nem a legjobb minőségűek.

Jelentékeny kivitel volt az utolsó időben takarmányszibben, melyet Svájc vásárolt. Ez a kivitel most megszűnt, mert a svájci kormány a takarmányszibnek Magyarországról, Jugoszláviából, a volt Ausztria területéről és Romániából való behozatalát november 8-ával betiltotta. A betiltás oka a száj- és körömfájás, amelyet takarmányszibtel a svájci kormány nem kíván svájci területre behurcolni. Amerika erősen vásárolja a bánsági lóheremagot és lényegesen jobb árat fizet a németeknél, miért is a heremagkivitel most Amerika felé irányul.

A behozatal más évek forgalmához képest erősen visszaesett. Ennek oka főleg abban a körülményben keresendő, hogy a csehországi tranzitforgalom még mindig nem indult meg. Ennek következménye, hogy a németországi vasútvonalak, melyek a tengeri kikötőktől Pással felé vezetnek, túl vannak halmozva áruval és a forgalom lebonyolítása nagy nehézségekbe ütközik. Azonkívül Németországban vagonhiány uralkodik. A Passau és Románia közötti közvetlen áruforgalom, amely heteken keresztül szünetelt, a napokban újból megnyílt, azonban egyelőre csak egészen szűk keretek között. Ezért a behozattal az importkereskedőknek sok nehézségük van, mégha a behozatali engedélyt idejében meg is kapták.

Romániának külföldi fonállal való ellátási lehetősége gyökeresen megváltozott. Tudvalevőleg a romániai gyárak külföldi fonalszükségletét elsősorban Csehországból fedezte. A szudétaterületek átszólása következtében ez a forrás megszűnt, annál is inkább, mert az ezen területeken fekvő gyáraktól most fonalat kapni egyáltalán nem lehet. A volt osztrák területeken lévő fonódák is csak egészen csekély mennyiséget szállítanak.

Nagyobb behozatal mutatkozik újabb időben norvégiai heringben, mely körülbelül 20

vasonos mennyiségben érkezik úgy az ókirályság, mint a Bánság számára. Nem változott a helyzet a gépbehozatal terén. Az itt megnyitandó szükségletet úgy mint eddig, Németország látja el.

Új pénzügyi felügyelőket neveztek ki

Bucurestiből jelentik: A pénzügyminiszter rendeletben szabályozta a pénzügyi vezérfelügyelők új beosztását, az új-közgazdasági törvénynek megfelelően. A rendelet szerint az egyes erdélyi és bánáti megyékre a következő felügyelőket neveztek ki: Szamos-tartományban Ion Becheru vezérfelügyelő. Kerületi felügyelők: A kolozsvári körzetben (Kolozs, Szamos és Naszód megyékre) Ion Androne kerületi felügyelő. A nagyváradai körzetben (Bihar és Szilágy megyékre, Alex. N. kerületi felügyelő. A szatmári körzetben (Szatmár és Máramaros megyékre) Clement Scherer kerületi felügyelő.

A Maros-tartományban: vezérfelügyelő Victor Muresanu, kerületi felügyelők: a gyulafehérvári körzetben (Alsó-Fehér, Kisküküllő, Nagy-küküllő és Torda megyékre) Amedeu Grossu, a nagyszebeni körzetben (Szeben és Fogaras megyékre) Const. Urbeanu, a marosvásárhelyi körzetben (Maros, Torda, Udvarhely és Csík megyékre) Ion Vasiliu.

A Temes-tartományban: vezérfelügyelő Victor Tăraanu, kerületi felügyelők: a temesvári körzetben (Temes, Krassó és Szörény megyékre) Vasile Tăutu, az aradi körzetben (Arad és Hunyad megyékre) D. Arvunescu.

A Bucegi tartományban lévő brassói körzetben (Brassó és Háromszék megyékre) C. Rădulescu a kerületi felügyelő.

Az új pénzügyi felügyelők november 15-én veszik át hivatalaikat.

EMELKEDETT A NÉMET ACÉLTERMELES. Düsseldorfból jelentik: A német kohótulajdonosok Düsseldorfban gyűlést tartottak, amelyen bemutatták a német nehézipar nyersanyagtermelésére vonatkozó statisztikai adatokat. Ezekből kiderül, hogy Németország nyersacéltermelése 1938-ban huszonhárom millió tonna volt. Németország a nyersacéltermelés terén ilyenformán túlszárnyalta az Egyesült Államokat is és ma a világon az első helyet foglalja el.

Alaposan ráfizettek az angol tőkés a külföldi kölcsönökre. Londonból jelentik: Az angol kereskedelmi kamarák szövetségének londoni értekezletén H. D. Leather, a leeds-i kamara vezetője kimutatta, hogy angol tőkés az elmúlt husz év alatt 585.000.000.000 lei külföldön behúzott tőkét veszítették, jelenleg Angliának 63.000.000.000 lei-nél több olyan külföldi követelése van, amely után egy százaléknál kevesebb kamatot fizetnek.

A kompenzációs import új rendszere

Bucurestiből jelentik: A Hivatalos Lap szombati száma királyi rendeletet közöl a kompenzációs import új rendszeréről. A rendelet szerint az ilyen autorizációval rendelkezők szabályos importengedélyek birtokában bármikor importálhatnak, tekintet nélkül arra, hogy az autorizációt mikor állították ki.

Román-jugoszláv vízügyi bizottság tárgyal Temesváron

13 millió lei költséggel új szivattyutelepet építenek

Temesvár. Saját tud. A vegyes román-jugoszláv vízügyi bizottság kedden kezdte meg tárgyalásait Temesváron. Az Aranka árterületének Nagyikinda és Temesvár közötti lecspolását tárgyalták. A jugoszláv Padén 1920 óta szivattyutelep van, amely másodpercenként 4000 liter vizet szív ki. 1932-ben a szivattyutelepek működése nem bizonyult elegendőnek, ezért a román kormány elhatározta, hogy jugoszlávia területén a régi szivattyutelep mellé új telepet épít, amely másodpercenként 6000 liter vizet szív ki. Az új szivattyutelepre 13 millió leit irányoztak elő.

Nanyarányu ármentesítési munkálatok indulnak a Bánságban

Temesvár. Saját tud. A temesvári állami vízügyi hivatal Perjámosnál a Maros és az Aranka árterületén új csatorna építésére 7 millió leit irányzott elő. A Temes árvédelmi töltése 1926-ban alacsonyabbnak bizonyult. 1933-ban emelték a töltést és most 4 millió lei költséggel Csávós és Radna között új töltést építenek. Pusztinás határában a Bégát csatornával kötik össze az Ó-Bégával. A csatorna 4 és fél kilométer hosszú lesz és 700 ezer leibe kerül.

Torontál ármentesítésére az Aranka csatornáját 130.000 lei költséggel kitisztítják.

A kiadáshivatal üzenetei

Baumgartner Ferenc (Detta) előfizetési díja 1938 december 31-ig rendezve van.

Arcéhirodások

Lakás

szavanként 3 lei

2 szobás

komfortos lakás november 1-re kiadó. — Nagyvárad, Str. Ingusta No 26

2 szobás

előszobás lakás azonnal kiadó. Nagyvárad, Str. Barierj 5. szám. Pogány-telep

Irodának

alkalmas 2 szoba azonnal kiadó. Nagyvárad, Piata Regina Maria 3.

Adás-vétel

szavanként 3 lei

Mély gyermekkoscsikat veszek. Varrógépek legolcsóbban kaphatók Mercurnál, Nagyvárad, Str. Nicolae Iorga.

Szűz Mária-kép

aranyozott rámában 125x100 cm. méretben kiadó. Nagyvárad, Str. Delavrancea No. 24.

Horst

óra-, ékezeráruház, Regele Ferdinand 3. szám, Nagyvárad. Doxa, Omega óra 800–1000 lei és feljebb. Schaffhausen óra 3000 lei. Arany karikagyűrűk 14 karátos aranyból. — Veszek arany, ezüst, briliáns ékszereket, arany órákat.

Kisebb

Zefir kályhat megvételre keresek. Nagyvárad, Str. A. Treb. Laurian 18. szám.

Fekete

férfi télikabát teljesen hibátlan állapotban, eladó. Nagyvárad, Str. A. Muresanu 5. utcai lakás.

Eladók:

fekete télikabát, szalonnagarnitúra, nagy kék, vaskályhák, vas-katlan, villanylámpák, más háztartási dolgok. Nagyvárad, Cantemir-utca 41. szám.

2 darab

vaskályha eladó. Nagyvárad, Str. Pasteur 37.

LEGUJABB

A cseh és szlovák pártok között létrejött a teljes megegyezés a közös államalkotásról

Cseh és szlovák államok szövetsége lesz az új állam. November 17-ikén országgyűlést tartanak, hogy ilyen értelemben elkészítsék az új alkotmányt

Prágából jelentik: A cseh és szlovák pártok értekezlete az éjszaka véget ért és eredményesen végződött. A tárgyalásokról csak annyit közöltek, hogy teljes megegyezés jött létre Szlovákia államjogi helyzete tekintetében. A tanácskozáson az elnökválasztás és az elnökjelölt kérdése nem került szóba. Ugy látszik, hogy erre csak akkor kerül sor, ha a parlament is elfogadta a Szlovákia államjogi helyzetére vonatkozó törvényjavaslatot.

Prágából jelentik: A Csehország és Szlovákia közötti megegyezésről a Havas azt jelenti, hogy a prágai kormány beleegyezett abba, hogy fölveszi az alkotmányba a zsolnai gyűlésen kidolgozott szlovák önkormányzati tervet. Ez azt jelenti, hogy Csehország dualisztikus állam lesz, az 1867 évi magyar-osztrák kiegyezés mintájára. Mindamelllett bizonyos módosításokat végeztek a zsolnai határozatokon. Prága visszautasította azt, hogy a szlovák minisztereknek vétőjoguk legyen a prágai országgyűlésben hozott törvények tekintetében. Nem ismerték el a csehek elvileg azt, hogy az eltelt húsz év alatt károkat okoztak a szlovákoknak, de hozzájárultak, hogy jóvátegyék a károkat, ha azokat bebizonyítják. Kedden

újabb megbeszélést tartanak a szlovákok és a csehek, hogy megállapítsák a megegyezés végleges szövegét. A szlovákok hajlandók résztvenni az elnökválasztáson. November 17-ikére egybe hívják az országgyűlést. Ezen megszavazzák a szlovák önkormányzati tervnek az alkotmányba való felvételét és azután történik meg az elnökválasztás. A keddi értekezleten nem került szóba a jelölt kérdése. Sidor szlovák képviselő kijelentette, hogy a szlovákok nem ragaszkodnak személyekhez, hanem azt akarják, hogy az új elnök jobboldali politikus legyen, ismerjék a külföldön és értsen a dolgához. Szükséges továbbá, hogy haladjon a korrall és ne legyen németellenes.

A MAGYAR ÉS CSEH KATONAI BIZOTTSÁGOK IS MEGEGYEZTEK.

Prágából jelentik: A Havas jelentése szerint a magyar és cseh katonai bizottságok hétfőn egyezményt kötöttek, melyek értelmében a csehek leszerelik azokat a magyar nemzetiségű, de a cseh hadseregben szolgáló katonákat, akik a Magyarországhoz visszacsatolt területekről származnak. A magyar katonák azonnal visszatérhetnek lakhelyükre.

Az olasz minisztertanács jóváhagyta a fasiszta állam új magánjogi törvénykönyvét

A nem-árja fajuk jogképességét a törvénykönyv korlátozza. A család különös védelme

Rómából jelentik: Az olasz minisztertanács jóváhagyta a fasiszta állam új magánjogi törvénykönyv első könyvének szövegét. Az új magánjogi törvénykönyv fenntartja az olasz magánjog római és keresztény hagyományait, de eltávolodik a Napoleon-féle törvénykönyv individualista liberális elveitől.

Az egyik legfontosabb újítás az, hogy törvénybe iktatja a faj megkülönböztetést. Azoknak az egyéneknek magánjogi jogképessége, akik nem tartoznak az árja fajhoz, korlátozókat szenvednek.

A magánjogi törvénykönyv első könyvének alapelve az, hogy az állami élet alapja a család. A törvénykönyv rendelkezései megerősítik az olasz magánjognak a család védelmére és alátámasztására irányuló rendelkezéseit. Az új rendelkezések nagy területet juttatnak az állam beavatkozásának. A magánjogi törvénykönyv határozott rendelkezéseket tartalmaz arra, hogy a szülők kötelesek gyermekeiknek fasiszta nevelést adni.

A gyámság terén az új törvénykönyv nagyobb teret biztosít az államnak. Megkönnyíti a törvénytelen gyermekek törvényesítését és le-

hetővé teszi a házasságtörésből származó gyermek törvényesítését is, amit az eddigi rendelkezések nem engedtek meg.

A Vatikán óvást emelt a házasságkötési akadályok kérdésében

Rómából jelentik: Az *Osservatore Romano* szerint a Vatikán a lateráni szerződés megsértésének tartja az olasz minisztertanács intézkedését, mely megtiltja az árja lakosságnak a nemárjakkal való házasságkötést, valamint azt az intézkedését, hogy az árjáknak nemárjakkal kötött egyházi házassága nem válhatik érvényes polgári házassággá. A lap rámutat arra, hogy az egyház tiltja a katolikus keresztényeknek nem keresztényekkel, vagy nem katolikus keresztényekkel való házasságkötését, de ez a rendelkezés az egyház egyetemes jellegénél fogva nem terjeszkedik ki az olyan házasságokra, mely katolikus vallású, de különböző fajú egyének között jön létre. A pápa sajátkezü levélben hívta fel erre a körülményre a király és Mussolini figyelmét, majd a minisztertanács rendeletének közlése után a Vatikán diplomáciai lépést tett az olasz kormánytól. A Vatikán lapja hangoztatja, hogy bár a minisztertanács rendelkezései csak kivételes és egészen kevés esetet érintenek, a Vatikán nem mulaszthatja el, hogy állást foglaljon egy ilyen

fontos elvi kérdésben. Fennáll a remény, hogy a nézeteltérést sikerül elsimítani.

MEGKEZDETTÉK A BIZTOSÍTÓ INTÉZETEK-TŐL A ZSIDÓK ELBOCSÁTÁSÁT

Rómából jelentik: A minisztertanács rendelkezése értelmében megkezdtek a magánbiztosítók zsidó alkalmazottainak elbocsátását. Az Assicurazioni Generali társaság központi igazgatóságának 419 alkalmazottja közül 81 volt zsidó fajú. Ezek közül 21 vezető állást töltött be. A vezető zsidó tisztviselők közül a törvényben felsorolt kivételek alapján hárman maradhattak meg az intézet szolgálatában, a hatvannál kisebb tisztviselők közül pedig tízenketten. Az Adriatica biztosítótársaság 35 vezető tisztviselője közül 10 zsidó fajú. A 280 főnyi tisztviselő közül pedig 25 volt zsidó. Itt a főtisztviselők közül egy, a kisebbek közül kettő marad meg állásában.

A norvég királyné súlyos beteg lett Londonban

Londonból jelentik: Haakon norvég király az elmúlt éjjel sürgősen Londonba utazott, ahol felesége, Maud királyné váratlanul megbetegedett és műtétet kell rajta végrehajtani. Sógornője, Mary angol anyakirályné csaknem állandóan a beteg ágya mellett tartózkodik.

A bolgár királyné átutazott Budapesten

Budapestről jelentik: A bolgár királyné kedden reggel negyed 7 órakor az istambul-londoni gyors egyik hálókocsijában átutazott Budapesten. Hivatalos fogadtatás nem volt. Azt sem lehet tudni, hogy a királyné hová utazik. A hálókocsit a 10 órási párizs-londoni gyorshoz kapcsolták.

Zendülés tört ki Szovjet-Ukrajnában

Washingtonból jelentik: Szovjet-Ukrajnában zendülés tört ki és különösen Gajeszim körületben folynak véres harcok. A zendülők felgyújtottak két nagy gabonaraktárt. Tíz tonna gabona elpusztult. Gajeszim városban két kommunista városbiztos megölték. A vörös közhatalomok megtagadták az engedelmességet és nem lőttek a zendülőkre. A szomszéd-városokból biztonsági csapatokat szállítottak a zendülés színhelyére. Ezek a legkegyetlenebb eszközökkel elnyomták a lázadást.

Jelentéstételre hazaszólitották Amerika berlini nagykövétét

Washingtonból jelentik: Hull külügyminiszter felszólitotta Wilsont, Amerika berlini nagykövétét, hogy jelentéstétel céljából utazzék Washingtonba. Hivatalos körök ezzel kapcsolatban kijelentik, nem szokatlan dolog, hogy egy nagykövétét jelentéstétel céljából hazahívják, ha olyan függő kérdéssről van szó, melynek tisztázása a viszonyokat pontosan ismerő nagykövettel folytatott személyes eszmecsere útján több kilátással bíztat, mint a körülményes jegyzékváltás. A nagykövet utazását azért tették közzé, hogy elejét vegyék a különböző híreszteléseknek.

Az összes szatmári terményraktárakat lepecsételték. Saját tud. Az egészségügyi hatóság, a város közegészségügyi tanácsának határozata alapján arra kötelezte a belvárosban működő terménykereskedőket, hogy raktáraikat telepítsék ki a hidontuli városrészbé. A kiköltözés határideje most járt le. Közben azonban az érdeklő raktár-tulajdonosok kérvényt nyújtottak be a városához és tavaszig haladékat kértek. A város vezetősége a rendelet azonnali végrehajtása mellett foglalt állást, mire az összes belvárosi terményraktárakat lepecsételték.